Štev 98. V Ljubljani, v soboto dne 2[illegible]. aprila 1922. Leto L.

Naročnina za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120·—
za pol leta „ „ „ 60·—
za četrt leta „ „ „ 30·—
za en mesec „ „ „ 10·—
za inozemstvo:
celoletno . . . . . Din. 240·—
mesečno . . . . . „ 18·—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji . . . Din. 15·—
v inozemstvu . . . „ 35·—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po K 4·— in K 6·—, veliki oglasi nad 45 mm višine po K 8·—, poslana itd. po K 12·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKSZ.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. štv. 50, upravn. štv. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, zagreb 39.011, sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797

Gospod Ivan Hribar in okrajni šolski sveti.

V zadnjih dveh mesecih so se izvršile po Kranjskem volitve zastopnikov občin v okrajne šolske svete. V smislu zakona o šolskem nadzorstvu, ki ga je sklenil deželni zbor kranjski l. 1912., je prešla odločilna moč v okrajnih šolskih svetih v roke ljudstva. Ljudstvo vzdržuje šolstvo, ljudstvo imej po svojih zastopnikih tudi odločilno moč na šolstvo, to je bilo vodilno načelo omenjenega zakona. Na stvari ne izpremeni nič dejstvo, da so imeli v vseh šolskih zastopih odločilno moč pristaši SLS. Ljudstvo je bilo po večini v taboru SLS, zato je bilo naravno, da so pristaši stranke odločevali v teh korporacijah. Kadar bi ljudstvo drugo večino vzdignilo na površje, bi dobila druga večina v zmislu zakona odločilno besedo tudi v šolskih instancah. Po hudih bojih je SLS s tem zakonom iztrgala šolstvo iz rok birokracije, ki je prej brezobzirno teptala ljudske pravice.

Sedanje volitve v okrajne šolske zastope so pokazale pravo ljudsko voljo. V smislu zakona volijo župani in občinski svetovalci vsakega sodnega okraja po enega člana in enega namestnika v okrajni šolski svet. Ogromna večina sodnih okrajev je volila zastopnike SLS v okrajne šolske svete. To je bila naravna posledica veličastne zmage, ki jo je dosegla lansko leto SLS pri občinskih volitvah. Ljudstvo se je izreklo za ljudsko stranko in s tem tudi, da hoče po svojih zastopnikih govoriti v vseh šolskih inštancah. Centralistični eksponentje so pa seveda drugega mnenja. Zato so centralisti, da tlačijo povsod ljudsko voljo in demokracijo. Brez centralizma bi bili brez moči v vseh pokrajinah. Centralizem znači nasilje, največje nasilje pa na šolskem polju. V Sloveniji je izvrševatelj tega nasilja predsednik pokrajinske uprave Ivan Hribar. Ne bodimo sentimentalni in priznajmo odkrito: Mogoče je res, da hoče biti v manj važnih zadevah objektiven, tam pa, kjer je ljudstvo najbolj občutljivo, je najbolj pogazil ljudske pravice. V vseh okrajnih šolskih svetih je potisnil ljudstvo ob zid in vse okrajne šolske svete izročil kliki. To je, česar ga obtožujemo in za kar ga delamo odgovornega.

V smislu zakona je imenoval deželni odbor dva svoja zastopnika v posamezne okrajne šolske svete. Sedaj si je to pravico prilastila pokrajinska uprava. In »objektivni« g. Hribar je smatral za svojo dolžnost, da se oddolži liberalcem in izroči vse okrajne šolske svete v oblast ljudem, ki nimajo med našim ljudstvom nobene zaslombe. V kolikor je nam dosedaj znano, ni vlada v noben okrajni šolski svet imenovala niti enega našega pristaša. Mi sicer vemo, kaj je strankarski režim, vemo pa tudi, kdo sme in more tak režim vzdrževati. Tak režim, g. Hribar, v Sloveniji odklanjamo. Vzemite na znanje, g. pokrajinski namestnik, da je v Sloveniji padlo v roke SLS 63 odstotkov vseh občin in nad 65 odstotkov občinskih odbornikov. Smatramo vsako nasilje, ki ga izvršujete v imenu centralizma, nad večino slovenskega ljudstva za revolucionarno dejanje, ki Vas delamo zanj osebno odgovornega. Če hočete boj, ga boste imeli. In ta boj se bo bojeval ravno za naše šole. Če pokrajinska uprava, katere predsednik je g. Ivan Hribar, tako izzivalno briskira veliko večino ljudstva, naj gospoda na vladi vzame na znanje, da bomo znali tudi mi poiskati primerna sredstva, da bomo parirali razne vladine »milosti«. Vzemimo samo kamniški politični okraj. V tem okraju so bili izvoljeni zastopniki SLS v okrajni šolski svet skoraj soglasno. Najmanj 75 odstotkov občin je v rokah SLS. G. Hribar se ni pa prav nič premišljal in je poslal v okrajni šolski svet dr. Karbo, najstrastnejšega zastopnika stranke, ki v tem okraju pravzaprav ne eksistira. Kaj ne, g. Hribar, mi vladamo demokratično in po željah ljudstva!

Protiljudsko sestavljeni okrajni šolski sveti že izrabljajo s protekcijo in aktivnim sodelovanjem okrajnih glavarjev svojo moč navzdol. Nekateri člani okrajnih šolskih svetov so postali naravnost objestni v trdnem upanju, da bodo dobili v vseh protiljudskih sklepih trdno vladno pomoč. Zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu za ljubljansko okolico se je celo predrznil izjaviti, da so zastopniki ljudstva le gostje okrajnega šolskega sveta. Tudi vlada smatra menda izvoljene zastopnike občin ne za goste, ampak za gole statiste v okrajnih šolskih svetih.

Vladni zastopniki glasujejo skoraj povsod dosledno proti zastopnikom ljudstva, če so njihovi predlogi še tako utemeljeni in za predloge nasprotnikov, če so za zastopnike občine še tako žaljivi. To se je pokazalo pri prvih sejah okrajnih šolskih svetov, ko je bil na dnevnem redu predlog o imenovanju nadzornikov krajnih šolskih svetov. Kjer so le mogli, so imenovali preko terno predlogov krajnih šolskih svetov ljudi, ki za ta posel nimajo niti najmanjše kvalifikacije. Znano nam je nekaj slučajev, da so bili imenovani za nadzornike individuji, ki med ljudstvom ne uživajo prav nobenega spoštovanja. Vse to delajo seveda z vladno pomočjo iz gole ljubezni do šole. Znan nam je slučaj, da je zastopnik vlade v okrajnem šolskem svetu naravnost žalil predsednika krajnega šolskega sveta, ko se je skliceval na zakon glede krajnega šolskega nadzornika.

V imenu »demokracije« in centralizma je izročil g. Ivan Hribar proti jasni volji ogromne večine ljudstva okrajne šolske svete v roke ljudem, ki reprezentirajo v Sloveniji komaj nekaj odstotkov ljudstva. Vemo, da dela vlada to nasilje namenoma. V rokah hoče imeti proti volji ljudstva vse šolske instance, da bo tem lažje izvrševala svoje kulturnobojne namene. Za to jim gre. Ne korist šolstva, ampak svobodomiselstvo jim je na srcu. Po načrtu hočejo izvesti kulturni boj v našem šolstvu. Po dolgotrajnem boju smo že enkrat priborili ljudstvu pravice na šolskem polju. Svobodomiselna Avstrija je s centralistično šolsko postavodajo izročila šolstvo birokraciji in svobodomiselstvu. V imenu avtonomije ljudstva smo vodili boj za pravice ljudstva tudi na šolskem polju. Danes se odigrava pred nami ista igra. Centralizirano državno oblast izrabljajo, da nasilnim potom zasužnijo vse naše šolstvo svobodomiselstvu. Zato je nam boj za avtonomijo tudi boj za kulturne pravice ljudstva. Mi bomo ta boj bojevali z energijo ki bo delala našim centralističnim rušiteljem države še sive lase. Ta boj prenašajo polagoma, pa načrtoma v svetišče vesti. Zavedajte se pa, da je ravno tukaj ljudstvo najbolj občutljivo in tudi pripravljeno na najvztrajnejši odpor.

Socialna vprašanja v finančnem odboru.

GOVORI POSL. DULIBIČA, ŠKULJA, PUŠENJAKA.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora se je nadaljevala razprava o proračunu ministrstva za socialno politiko. Poleg drugih so govorili v imenu Jugoslovanskega kluba poslanci dr. Dulibić, Škulj in Pušenjak.

Posl. dr. Dulibić je naglašal potrebo združitve ministrstva za narodno zdravje z ministrstvom za socialno politiko, ker imata obe ministrstvi podobne naloge in bi se moglo z združitvijo mnogo prihraniti. Ministrstvo za socialno politiko potrebuje zdravniških strokovnjakov v vseh vprašanjih, ki se tičejo invalidov, zaščite delavcev, pobijanja bede, radi česar bi bila potrebna koncentracija zdravniških strokovnjakov tudi iz ministrstva za socialno politiko. Govornik je povdarjal, da vlada v Dalmaciji lakota, radi katere umirajo v nekaterih krajih ljudje, o čemer obstoje tudi v ministrskih uradih dokazi. Ostro je obsojal malomarnost vlade v tem pogledu. Govornik je sam radi lanske slabe žetve opozarjal državne činitelje, da bo Dalmacija pozimi in spomladi trpela vsled lakote. Vlada pa se ni pravočasno zganila, temveč je šele pozneje kreditirala neke vsote kot prometni kapital za nabavo cenejših živil. Ta akcija vlade ni sledila samo zelo pozno, temveč je bila tudi slabo izvedena, ker se je razdelitev živil poverila občinskim komisarjem, ki so večinoma postopali pristransko. Način razdelitve živil je vzbudil v prebivalstvu silno nezadovoljnost. Ta akcija bi se morala poveriti Zadružnemu savezu v Splitu, v katerem so zastopane vse stranke in v katerem bi bilo izključeno strankarstvo. Zadružni savez ima dovolj strokovnjakov, ki bi znali to delo izvesti v redu. Govornik se je nadalje dotaknil vprašanja invalidov, vdov in sirot ter je ugotovil, da ti sloji v prečanskih krajih ne dobivajo niti polovico one podpore od države kakor pa v Srbiji. V prečanskih krajih morajo invalidi po več mesecev čakati, da dobe itak majhno podporo od države. Nerešeno je tudi vprašanje dobrovoljcev, katerim se ne priznajo njihove pravice. Zatem je kritikoval redukcijo v proračunu ministrstva za socialno politiko ter je izjavil, da bo glasoval proti.

Posl. Škulj je nastopil v svojem govoru proti določbi, da se ukine ortopedična bolnišnica v Banjaluki kakor tudi druge bolnišnice, ki dobro funkcionirajo, ker ni primerno in koristno, da se vse koncentrira v Belgradu in Zagrebu. Kritikoval je tudi popolno neumestnost redukcije po predlogih sekcije zlasti glede javne pomoči. Ugotovil je, da je res dobro, ako se dela v humanitarnem pogledu na podlagi privatne iniciative in požrtvovalnosti ter je opozarjal, koliko se je v tem oziru storilo v Sloveniji, kjer so se s privatno iniciativo zgradili mnogi zavodi, ki jih pa vlada ne podpira, kakor bi bilo potrebno z ozirom na draginjo, ki vlada danes. Govornik je poudarjal, da ni zadostna samo privatna iniciativa brez dovoljne in izdatne državne pomoči, ker ne morejo karitativni zavodi na ta način obstojati in ker bi vsled tega veliko število otrok in sirot padlo v breme vladi. Zahteval je, naj se vsote, določene po predlogu, puste in uporabijo za javno pomoč.

Nato je govoril posl. Pušenjak, ki je izjavil, da se ne strinja s poročilom Sekcije oziroma referenta, ki je trdil, da se preveč pomoči pričakuje od države.. Z ozirom na velike potrebe, ki obstoje, in z ozirom na to, da so se državne podpore rabile za razne sumljive svrhe, je potrebno, da se dovolijo izdatne vsote za oblažitev socialne bede. Kritikoval je postopanje vlade glede prečanskih invalidov ter zahteval izenačenje njihovih prejemkov s srbijanskimi invalidi, kakor tudi ponovni pregled invalidov v Sloveniji, ki se jim godi krivica. Na koncu svojega govora je nastopil proti redukciji uradništva v ministrstvih in pri pokrajinskih upravah ter je ugotovil, da reducirajo ljudi s potrebno kvalifikacijo, ki so pokazali lepe uspehe, medtem ko se puščajo na svojih mestih uradniki brez kvalifkacije. Izjavil je, da bo v podrobni debati stavil konkretne predloge.

Razprava o dvanajstinah.

DVANAJSTINE ZA MAJ IN JUNIJ V SPLOŠNI DEBATI SPREJETE. — BURNA POPOLDANSKA SEJA. — RADIKALCI SABOTIRALI SEJO. — SKUPŠČINA BREZ KVORUMA.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je govoril poslanec dr. Momčilo Ivanić o dvanajstinah in ostro napadel vlado in finančnega ministra radi slabe organizacije sprejema vojne odškodnine iz Nemčije. Izjavil je, da bo glasoval proti dvanajstinam. Po njegovem govoru se je seja zaključila.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Popoldanska seja narodne skupščine se je otvorila ob 4.05. — Posl. Vlada Savić obžaluje, da se proračunske dvanajstine ne ozirajo na srbske kmetovalce, ki so v vojni največ trpeli. Zaradi tega bo glasoval proti dvanajstinam. — Nato je izjavil muslimanski desničar dr. Karamehmedović, da bo s svojimi tovariši glasoval za dvanajstine za maj in junij. — Nato poda demokrat dr. Milan Rojc sledečo izjavo v svojem imenu: Glasoval bom za predlog o proračunskih dvanajstinah za maj in junij. Da se pa ne smatra, da odobravam postopanje vlade, ki ga pri tem kaže, moram opozoriti, da so po mojem mnenju pomisleki gospodov predgovornikov iz opozicije večinoma utemeljeni, dasi so nekateri pomisleki zelo tehtni. Vendar pa smatram, da sedaj, dva dni pred uveljavljenjem teh državnih potrebščin, ni čas za to, da iz tega z uspehom izvajam posledice. Zaradi tega hočem počakati do razprav o rednem proračunu in potem izvajati posledice, ako bo vlada še nadalje tako postopala, ne da bi se brigala za določbe parlamentarnega življenja in ustave. — Nato preide zbornica na splošno glasovanje. Oddanih je bilo 185 glasov, in sicer 129 za, 56 pa proti. Predsednik izjavlja, da je zakonska predloga o proračunskih dvanajstinah za maj in junij 1922 v splošnem sprejeta. — Nato se začne podrobna debata, zlasti o členih 61 in 64. — Pri členu 64. pride do nesoglasja med radikalci in demokrati. Po tem členu preide finančna straža iz področja vojnega ministrstva v kompetenco ministrstva za finance. Proti tej izpremembi so radikalci. Seja se ob 7 in pol prekine. Radikalci se umaknejo v svojo klubovo sobo. Ob devetih zvečer namerava predsednik zopet otvoriti sejo, radikalci pa niso navzočni. Zaradi tega pride do burnega prerekanja v zbornici. Predsednik ugotavlja, da zbornica nima kvoruma, demokrati, zemljoradniki in ostali pa kričijo, da je kvorum. Nastane velik hrup. Demokrati zahtevajo, naj se čitajo imena poslancev, da se na ta način ugotovi kvorum. Predsednik ugotavlja ponovno, da narodna skupščina nima kvoruma, nakar zaključi sejo ob 9.05. Prihodnja seja jutri ob desetih dopoldne z istim dnevnim redom.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Kakor se doznava, se bo narodna skupščina po glasovanju o proračunskih dvanajstinah za meseca maj in junij odgodila do 3. ali 4. maja.

KAOS V AGRARNI REFORMI.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) V finančnem odboru je včeraj povodom razprave o vladnem predlogu, naj se vstavi v dvanajstine za maj in junij 90 milijonov dinarjev za ureditev begluških in kmetijskih odnošajev, govoril v imenu Jugoslovanskega kluba posl. dr. Dulibić, ki je naglašal, da je agrarno vprašanje zelo zapleteno vprašanje, ki bi se moralo z zakonom urediti za vso državo skupno, ne pa po kosih. Vladno večino so samo strankarski in drugi slični razlogi dovedli do tega, da rešuje agrarno vprašanje z velikimi vsotami v Bosni in Hercegovini, medtem ko se pušča drugod to vprašanje nerešeno, tako n. pr. v Dalmaciji, kjer je nastal v tem pogledu pravi kaos. V Dalmaciji se ne morejo sporazumeti niti oni kmetje in lastniki, ki bi to hoteli, ker se spravljajo v javnost protislovne vesti in ne ve nihče, po katerih načelih se bo z zakonom rešilo to vprašanje. V tem oziru vladajo naravnost neznosne razmere, ki jih je treba urediti z zakonom, in radi tega bo glasoval proti navedenemu predlogu.

JUGOSLOVANSKI KLUB ZA CESTARJE.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Danes so poslanci Nemanič, Kranjc, Skoberne in Stanovnik posredovali pri ministru za javna dela radi odpusta cestarjev v Sloveniji ter so ob tej priliki zahtevali, da se ne sme odpustiti niti en cestar, ker bi bilo to škodljivo za promet. Minister za javna dela je izjavil, da je sam videl, kako lepo vrše cestarji v Sloveniji svojo dolžnost in da bo ukrenil potrebne korake, da ne bodo odpuščeni.

INOZEMSKO POSOJILO.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) V vladnih krogih zatrjujejo, da bo novo inozemsko posojilo v kratkem sklenjeno. Danes je dospela v Belgrad vest, da finančni minister dr. Kumanudi nadaljuje pogajanja z ameriškimi finančnimi krogi o sklenitvi posojila v znesku 100 milijonov dolarjev. Do danes pa še ni prejel odgovora na zahtevo naše vlade, naj bi se emisijski tečaj posojila zvišal na 88. Zatrjuje se tudi, da je dobil dr. Kumanudi še eno ponudbo za sklenitev posojila od neke belgijske finančne skupine, o čemer je poročal vladi. Kakor se doznava, so ponudili posojilo naši državi tudi švicarski bančniki.

Darujte za gladujoče v Rusiji!

Genovska konferenca in katoliška Cerkev.

(Od našega poročevalca.)

Genova, 25. aprila.

Genovski konferenci je posvetila Cerkev vso pozornost. Prvi dokaz za to je pastirsko pismo genovskega nadškofa Signorija, ki je služil potem papežu Piju XI. kot povod, da doda svoja lastna poročila. Tudi v tem je sv. oče nadaljeval tam, kjer je ob svoji smrti nehal Benedikt XV. Znano je, da je pokojni papež pustil na svoji pisalni mizi načrt za pismo povodom genovske konference.

Ako primerjamo okrožnico Benedikta XV. dne 28. julija 1915 na poglavarje vojujočih držav, se prepričamo, da se je Pij XI. natančno držal njegovega programa ter razvil iste misli skoraj v enakem redu. Zato je tembolj otročje, ako neka rimska korespondenca piše, da si je papež v svojem pismu povodom genovske konference »osvojil stališče ljudske stranke, socialistov in demokratov, v kolikor gre za pogodbe in pogoje, ki naj zagotove ravnotežje v Evropi.« Papežu res ni treba, da bi hodil zaradi načelnega stališča nasproti velikim problemom k italijanskim političnim strankam na posodo!

V neki poluradni noti ugotavlja »Osserv. Romano«, da ni res, kar je trdil list »Mondo«, da so se genovski nadškof, papež in ministrski predsednik Facta glede svojih izjav povodom genovske konference med seboj dogovorili; dejansko so to trije popolnoma samostojni čini treh različnih činiteljev.

Izvzemši francosko časopisje in francoski politiki služeči »Times«, je vse ostalo časopisje beležilo papežev nastop z odobravanjem in pritrjevanjem. Besede o »žrtvah za splošni blagor«, »ne bajoneti, marveč zaupanje in prijateljstvo so jamstvo za mir«, »sovraštvo škoduje tudi zmagovalcu« — so na Francoskem takoj nase obrnili in francoski listi so se postavili v bran. — »Temps« je opravičeval Francijo s tem, da njeni bajoneti ščitijo katoliške narode, kakor Belgijce in Poljake in da francoski veto v Genovi služi zaščiti »pravice in pravičnosti«. »Eclair« je menil, da bi papež, ako bi poznal strah Francije, drugače pisal. S papeževim pismom so bili zadovoljni le — komunisti in reformni socialisti, seveda predvsem iz strankarsko političnih razlogov. V krogih genovske konference same je napravilo papeževo pismo globok in dober vtis, kar s povdarkom ugotavlja »Corriere d' Italia«.

Nadškof Signori je bil poslal prepis papeževega pisma s prisrčnim spremnim dopisom ministrskemu predsedniku Facti, ki se je na enako prisrčen način zahvalil in izrazil svoje soglašanje z mišljenjem vrhovnega pastirja. Razveseljivo je, da vsaj ena delegacija ni prezrla cerkve. Nemški kancler dr. Wirth je v spremstvu dveh sodelegatov genovskemu nadškofu napravil svoj službeni obisk, ki je potekel na zelo prisrčen način. Dr. Wirth je izrazil svoje veselje, da osebno spozna genovskega nadškofa, nakar je le-ta odvrnil, da ga kanclerjev obisk veseli tembolj, ker pozdravlja v njem najodličnejšega zastopnika katoliške Nemčije. Dr. Wirth je izrazil željo, da bi se sv. očetu osebno zahvalil.

Darujte za gladujoče -:- v Rusiji! -:-

Kriza genovske konference poostrena.

BARTVOU POZVAN V PARIZ. — ODKLONILEN ODGOVOR DR. BENEŠA BARTHOU-U. — PRIHOD PAPEŽEVEGA DELEGATA. — STALIŠČE LLOYD GEORGEA.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Kriza na konferenci se je poostrila. Barthou je dobil od Poincaréja poziv, naj takoj odpotuje v Pariz, da poroča ministrskemu svetu o vprašanju sankcij. Barthou odpotuje jutri in se bo vrnil v Genovo najbrže prihodnjo sredo. Vztraja pa pri tem, da se za danes popoldne skliče podkomisija, ki se bavi z ruskimi zadevami.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Zborovanje signatarnih držav je določeno na 7. maja.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Barthou se je obrnil do male entente z vprašanjem, če bi mala ententa v slučaju, da francoska delegacija zapusti genovsko konferenco, storila isto. Dr. Beneš je odgovoril, da je to nemogoče, ker mala ententa noče konflikta z Angleško.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Semkaj je došel papežev delegat msgr. Pizzardo, da se pogovori z rusko delegacijo glede načina sprejema iste pri papežu Piju XI.

Pariz, 28. aprila. (Izv.) Agence Havas javlja: Po nagibu angleškega ministrskega predsednika Lloyda Georgea je bil francoski kabinet vprašan, ali naj se pozove h genovski konferenci vrhovni zavezniški svet. Kabinetni svet je privolil v stališče angleškega ministrskega predsednika, ki bo nastopno: Posvetovanja vrhovnega zavezniškega sveta se ne bodo nanašala na vprašanja, s katerimi se ravno sedaj bavi reparacijska komisija. Kar se tiče revizije nemško-ruskega dogovora z ozirom na obstoječe pogodbe, bi je angleški ministrski predsednik gotovo ne zavrnil, ako bi ostala edini predmet posvetovanj in ako bi se vrhovni svet sklical v takem kraju in ob takem času, da bi mogel prisostvovati tudi francoski ministrski predsednik Poincare. Z zadoščenjem bi pristal tudi na sodelovanje male antante in Poljske, toda nemški zastopniki bi morali biti po njegovem mnenju od razprav popolnoma izključeni. Francoski ministrski predsednik doslej še ni prejel osebnega vabila Lloyd Georgea, naj pride v Genovo.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Na včerajšnji seji gospodarske podkomisije je bilo v smislu predloga Anglije in male antante rešeno vprašanje omejitve uvoza in izvoza. Debata je trajala dolgo in je bila mestoma precej ostra. Seja je sklenila predlog italijanske delegacije, naj se dovoli svoboda uvoza v duhu portoroške konference, le neobvezno priporočati. Zaradi tega ostane to vprašanje notranji problem prizadetih držav.

London, 28. aprila. (Izv.) Brzojavka, ki jo je Reuterjev urad poslal danes ob 14. iz Genove, se glasi: Govori se, da določa nota zavezniških vlad Rusiji končnoveljavno točke, do katerih so zavezniške sile pripravljene umakniti se, da se rusko vprašanje uredi. Dalje vsebuje nota izjavo, da zavezniške države ne morejo pripustiti neomejenega razpravljanja. Nota se izroči Rusiji prejkone prihodnji ponedeljek.

Dr. Ninčić odpotoval v Belgrad.

Genova, 28. aprila. (Izv.) Po vesteh, ki so došle danes, jugoslovanski ministrski predsednik Pašić zaradi svoje avtomobilske nezgode ne pride v Genovo k zaključnim pogajanjem med Jugoslavijo in Italijo. Nasprotno odpotuje v Belgrad minister zunanjih poslov dr. Ninčić, da dobi od svoje vlade navodila, ki se jih ima držati pri teh razgovorih.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Kakor znano, je vlada poslala našemu zunanjemu ministru dr. Ninčiću navodila, po katerih naj ne nadaljuje pogajanj z Italijani, ampak naj zahteva takojšnjo in striktno izvedbo rapallskega dogovora, oziroma naj vso zadevo predloži zvezi narodov. Nekateri ministri so mnenja, da bi se rapallski dogovor že zdavnaj moral registrirati pri zvezi narodov, ker drugače ne more veljati kot mednarodna pogodba. Ker dr. Ninčić ni dobil drugih navodil in je hotel s svojim diplomatičnim delovanjem pokazati, da more dovesti pogajanja z Italijani do konca, se sedaj nahaja v zelo neugodnem položaju, vsled česar se povrne v Belgrad, da osebno poroča vladi, preden nadaljuje pogajanja z Italijo.

Belgrad, 28. aprila. (Izv.) Danes je odpotoval iz Genove v Belgrad zunanji minister dr. Ninčić. Njegov odhod se mnogo komentira v italijanskih političnih krogih, ki ga tolmačijo kot prekinjenje pogajanj z Italijo.

OBSOJENI LAŠKI FAŠISTI.

Zagreb, 28. aprila. (Izv.) Kakor znano, je približno pred enim mesecem vdrlo pet italijanskih fašistov z Reke na naše ozemlje pri Kraljevici, kjer so nameravali izvršiti napad na predsednika reške vlade Zanello. Tu so jih naši orožniki prijeli in odvedli v Zagreb v zapor. Trije so bili takoj obsojeni na en mesec zapora in na 100 dinarjev globe. Ker so to kazen že prestali, so jih te dni pod močnim spremstvom spravili čez mejo. Ostala dva sta bila izročena sodnemu stolu v Zagrebu, ki bo nadalje proti njima postopal.

AMERIKA PRIZNALA NEODVISNOST EGIPTA.

London, 28. aprila. (Izv.) Zedinjene države ameriške so priznale neodvisnost Egipta, vendar pa so si pridržale kapitulacijske pravice.

Občinam in naši javnosti.

Za kraljevo poroko se vršijo velike priprave. Ministrski svet je votiral v ta namen vsoto 500.000 Din. Iz vladnih krogov prihajajo tudi različne iniciative, kako naj bi državljani proslavili kraljevo poroko. Smo mnenja, da mora vsaka taka iniciativa priti iz ljudstva samega, ako naj ima pomen. Ljudski razum je tudi zdrav razum in bo zadel vedno pravo. Kadarkoli pa v takih zadevah prihaja vlada s svojim protektorstvom in daje navodila, vseeno ali direktno ali indirektno, ni dobro; tedaj se navadno goji licemerstvo in neutešljivo hrepenenje po »ordenih«, ker ambicioznih ljudi, ki jim je najvišji cilj želja »orden«, ne primanjkuje in to ustvarja v širokih slojih ljudstva nezaupanje in nezadovoljnost. Te vrste ljudje potem med seboj kar licitirajo, komu v prid, je drugo vprašanje.

Tudi v Sloveniji pripravljajo različna poročna darila. Tudi takoimenovane narodne dame so sklenile proslaviti poroko bodoče kraljice z ustanovitvijo »Dečjega doma«. Denar za ta »Dečji dom« naj bi dalo ljudstvo, občine, kako pa bi se uredil »Dečji dom« in upravljal, pa ne bi odločevalo ljudstvo, ampak damski konzorcij, ki stoji na čelu te samoposebi humanitarne akcije. Imamo skušnje, kakšna je vzgoja v zavodih, ki so domena svobodomiselnih strank, pa najsi bodo potem posamezne osebe še tako krščanskega mišljenja!

Vlada je v prvi vrsti poklicana, da gradi nove domove za zaščito dece, ki jo je hotela monopolizirati; toda vlada niti starih institucij, ki jih je prevzela, ne more vzdrževati. **Zato mora krščansko ljudstvo najprej skrbeti za svoje dobrodelne zavode, ki že obstoje in si jih je ljudstvo samo postavilo, pa ne dobivajo od vlade podpor.**

Pokrajinska uprava se eksponira za to liberalno institucijo in podpira pozive narodnih dam na občine za prispevke za »Dečji dom«. Naše stališče je: Ako si sami s svojim denarjem postavijo »Dečji dom«, da paradirajo ž njim, svobodno jim. **Od naših občin pa za »Dečji dom« nobenega solda!**

Pač pa pozivamo naše občine in naše somišljenike, da tem povodom pošiljajo prispevke na naše dobrodelne zavode, ki se borijo z gmotnimi sredstvi. Bolnišnico v Kandiji bodo morali zapreti, ker ni zadostnih sredstev! Dolenjci, podprite jo z obilnimi prispevki in lajšajte gorje bolnikom. Tako bo najplemenitejše poročno darilo.

Razne mladinske in druge dobrodelne ustanove in zavodi za sirote in reveže hirajo, ker imajo premalo dohodkov, da bi mogli svojo dobrodelno nalogo izpolnovati, kakor bi radi. Paradni centralisti nimajo zanje smisla, krščansko ljudstvo, pomozi jim ti! To bo Tvoje najlepše in najbolje naloženo poročno darilo.

Pozivamo vse naše občine, somišljenike in organizacije v ljubljanski škofiji, da tem povodom pošiljajo svoje darove **Škofijskemu društvu za varstvo sirot v Ljubljani**, ki požrtvovalno dela in skrbi za našo zapuščeno deco in jo vzgaja v verskem duhu. Škofijsko društvo bo prispevke razdelilo najbolj potrebnim in najbolj koristnim zavodom. Na Štajerskem pa naj sami odločijo, kam da naj tamošnje naše občine, somišljeniki in organizacije pošiljajo svoje prispevke.

»Gjubre.«

Interpelacija poslanca SLS Janeza Brodarja in tovarišev o nečloveškem postopanju s slovenskim vojaki v naši armadi, je spravila vojnega ministra Vašića v veliko zadrego, ker so bili navedeni konkretni slučaji. Bila mu je tem bolj neprijetna, ker se istočasno v javnosti obravnava slučaj insubordinacije v 48. pešpolku v Plevlju zaradi šikan, katerim je hrvatsko moštvo izpostavljeno od strani srbskih oficirjev. Zato se je odgovor ministra pričakoval z zanimanjem.

Odgovor nas je osupnil, dasi smo od Belgrada marsičesar navajeni. Minister se je namreč v svrhe opravičenja voj. oblasti poslužil čiste in gole neresnice. Sicer pod sedanjim režimom ni nič izrednega, če minister javno vedoma govori neresnico, vendar pa generalu ne prisojamo zmožnosti, da bi se v oficielnem odgovoru lagal. Mi smo uverjeni, da je bil vojni minister od podrejene komande grdo in nesramno nalagan. Ta je namreč vojnemu ministru poročala, da je infanterist Gorjanc bil zato kaznovan, ker je čital »Domoljuba«, ki nazivlja našo armado »gjubre«, to je gnoj. To trditev si je vojni minister v parlamentu osvojil in se na tej podlagi delal zelo ogorčenega, dajal poslancem lekcije, kako se imajo napram armadi

---

A. P. Čehov:

Kameleon.

Preko sejmišča je šel v novem plašču, držeč v roki zveščič, policijski nadzornik Očumjelov. Za njim je korakal rdečelas stražnik s košaro, ki je bila do vrha napolnjena z zaplenjenimi kosmuljami. Kroginkrog gluha tišina... Na trgu ni bilo človeške duše... Odprta vrata prodajalnic in krčem so tožna zrla v svet kakor lačna žrela; niti prosjakov ni bilo videti pred njimi.

Zdajci je začul Očumjelov vpitje: »Ti boš tu grizel, prekleta mrha? Otroci, ne izpustite ga! Grizti dandanes ni dovoljeno! Držite ga! Hej... he!«

Začulo se je pasje cviljenje. Očumjelov se je ozrl proti dotični strani in zagledal, kako je pritekel z dvorišča trgovca Pičugina pes, ki je skakljal po treh nogah in se oziral nazaj. Psa je zasledoval človek v oškrobljeni bombažasti srajci in z odpetim telovnikom. Tekel je za psom, telebnil s prednjim delom telesa na zemljo in ujel psa za zadnje tace. Znova se je začulo cviljenje psa in kričanje: »Ne izpustite ga!« Iz trgovine so pokukali zaspani obrazi in kmalu se je zbrala, kakor da je zrastla iz tal, pri dvorišču množica ljudi.

»To bo zopet neumesten nered, Vaše blagorodje!« je pripomnil stražnik.

Očumjelov se je obrnil v pol na levo in stopil proti množici. Zagledal je, da je stal tik ob vratih dvorišča zgoraj opisani človek z odpetim telovnikom, držal desno roko v zrak in kazal množici krvav prst. Obraz polpijanega človeka je bil, kakor da so mu na čelu napisane besede: »Čakaj me, jaz te že naučim, ti psina!« in celo prst je držal kviško kakor zmagoslavno znamenje. Očumjelov je spoznal v tem človeku zlatarja Hrukina. Sredi gruče ljudi je sedel, z razkoračenima sprednjima nogama, tresoč se po vsem životu, povzročitelj tega izgreda, mlad bel hrt s šilastim gobcem in rumeno liso na hrbtu. V njegovih vlažnih očeh sta se odražala strah in groza.

Očumjelov se je prerinil skozi množico. »Kaj se godi tu?« je vprašal. »Zakaj stojite tu? Ti tu, kaj je s tvojim prstom?... Kdo je tu kričal?«

Hrukin se je odkašljal v roko. Potem je začel: »Šel sem, Vaše blagorodje, in nisem nikomur ničesar hotel. Nameraval sem govoriti z Mitrijem Mitričem zaradi lesa. Naenkrat me ugrizne to ščene brez vsakega povoda v prst... Oprostite, mož sem, ki živi od svojega dela. Imam fino delo. Zahtevam, da se mi da odškodnina, zakaj — tega prsta mogoče ves teden ne bom mogel uporabljati... V nobenem zakoniku ne stoji, Vaše blagorodje, da bi si moral dati človek od živali kaj prizadejati... Ako bi hotel že vsakdo grizti, bi bilo pač najbolje, da bi me sploh ne bilo na svetu.«

»Hm!... No dobro...« je dejal Očujelov v ostrem tonu, se odkašljal in namršil obrvi. »No dobro... Čigav je pes? Tu moram nastopiti. Bom ljudem že pomagal svoje pse tako slabo vzgajati! Končno enkrat moramo na tako gospode paziti, ki se noče uklanjati odredbam. Ako bo obsojen tak mogotec na pošteno globo, si že zapomni, kaj pomeni puščati, da se psi ali druga žival potepa brez nadzorstva okoli. Naučim ga olike!... Jeldirin,« se je obrnil nadzornik k stražniku, »ugotovi, čigav je pes in napravi zapisnik o tem! In psa ubiti! Nemudoma! Skoro gotovo je stekel... Čigav je pes? vprašam.«

»Prejkone je to pes generala Žigalova!« je odgovoril nekdo iz množice.

»Pes generala Žigalova? Hm... Jeldirin, snemi mi plašč! Grozovito je soparno! Bržkone se bliža nevihta... Toda nečesa ne morem razumeti,« je nadaljeval Očumjelov, obrnivši se k Hrukinu, »kako te je sploh mogel ugrizniti? Ali doseže do tvojega prsta? Saj je čisto majhna živalica, in kakšen dolgin si vendar ti! Gotovo si si oprasnil prst ob žebelj in si prišel na misel, da streseš svojo jezo nad psom. Ti si vendar... poznana oseba! Poznam vas, ničvredneži!«

»Držal mu je v šali cigaro proti smrčku, Vaše blagorodje, in pes, ne bodi neumen, ga je uklal... Neumen človek je, Vaše blagorodje!«

»Lažeš, kriva spaka! Saj nisi videl. Zakaj tedaj lažeš? Njegovo blagorodje je moder gospod, in ve prav dobro, ali kdo laže, ali pa govori po svoji vesti, kakor pred Bogom... Ako pa lažem, naj to odloči sodnik. On ima zapisano v zakonih... Dandanes so vsi enakopravni... Jaz sam imam brata pri orožnikih... ako hočete vedeti.«

»Ne besediči dolgo!«

»Ne, saj to ni generalov pes...« je pripomnil v skrbeh stražnik. »Takih psov nima general. On ima večjidel prepeličarje.«

»Veš to zagotovo?«

»Zagotovo Vaše blagorodje.«

»Tudi sam vem to. General ima drage pse, plemenite pasme; ta tu pa je, vrag vedi, kaj je! Nima pametne barve, niti pametne postave; čisto navadna star!... Da si pač ljudje vzdržujejo takega psa! Kaj si le mislijo pri tem! Ako bi se tak pes pokazal na cesti v Petrogradu ali Moskvi veste, kaj bi se zgodilo? Ne gledali bi dolgo po postavah, temveč bi mu brez vsega upihnili luč življenja! Ti, Hrukin, si utrpel telesno poškodbo; stvar moraš zasledovati... Ljudi je treba pripraviti k pameti! Zadnji čas...«

»Moglo bi pa tudi biti, da je generalov,« je pomišljal stražnik v glasnem samogovoru. »Na smrčku mu seveda ni zapisano... Toda zadnjič sem videl na generalovem dvorišču takega psa.«

»Prav gotovo je generalov!« je zaklical glas iz množice.

»Hm... Ogrni mi vendar plašč, Jeldirin. Zapihal je nekak veter... Čisto shladilo se je... Nesi ga h generalu in poizvej, kaj je. Povej, da sem ga našel in ga pošiljam tja... In reci, naj ga ne puščajo na cesto... Mogoče je dragocen pes in ako ga beza vsak svinjar v nos s cigaro potem ne bo dolgo, pa bo pri koncu. Pes je nežno bitje... In ti, butec, spusti roko! Ni ti treba držati svojega neumnega prsta kviško! Tvoja lastna krivda je!«

spoštljivo obnašati, jim očital, da se zanjo ne brigajo in grozil, da ne bo trpel takega sovražnega odnosa napram vojski. Pri tem je stavil poslancem za zgled spoštovanje, ki je izkazujejo armadi v drugih državah.

Dolžnost podrejenih oblasti je, da ministra prav informirajo, dolžnost ministra pa je, da njihova službena poročila kontrolira. V tem slučaju je bila dolžnost vojnega ministra, da si da predložiti inkriminirano »Domoljubovo« notico, zaradi katere je neki slovenski častnik discipliniral vojaka. Tega pa ni storil, marveč se zanesel na poročilo, ki se naslanja na trditev oficirja, obdolženega pristranskega in krivičnega postopanja, kajti noben vojak ničesar ne zagreši, če bere opozicionalen list, naj potem piše, kar hoče, dokler lista pristojna oblast z zadostno motivacijo izrecno ne prepove. Vojni minister bi bil moral biti tem bolj previden, ker je dotični častnik slovenski demokrat, torej načeloma sovražen nasprotnemu listu. V konkretnem slučaju pa gre za vedoma lažnjivo in naravnost nesramno izmišljeno službeno poročilo, ker »Domoljub« tega, kar mu častivredni poročnik Farkaš očita, sploh ni nikoli pisal. Prvič je načeloma izključeno, da bi se bil list SLS tako o armadi izrazil, drugič pa bi cenzura v nobeni državi kaj takega ne bila prezrla. Niti noben komunistični list nikoli ni pisal, da bi bila armada kot taka, v kateri služijo Slovenci, Hrvati in Srbi, gnoj. Pač pa je »Domoljub« objavil dopis, v katerem se konstatira za ugled naše armade zelo žalostno dejstvo, da morajo vojaki vsled pomanjkanja brezovih metelj z golimi rokami iz hlevov gnoj odnašati, česar ne delajo niti konjski hlapci, kaj še, da bi se do tega poniževali ljudje, ki nosijo kraljevo uniformo.

Če bi bil general Vašić imel pred seboj to resnično »Domoljubovo« poročilo, bi njegov odgovor na Brodarjevo interpelacijo moral izgledati drugače. Gospod vojni minister bi bil namreč v tem slučaju moral interpelantu odgovoriti približno sledeče:

»Blagorodni gospod narodni poslanec! Z žalostjo sem iz predloženega mi poročila »Domoljuba« doznal, da v naši armadi vojaki gnoj iz hlevov odnašajo z golimi rokami. Izvedel sem tudi, česar mi podrejene komande ne poročajo, da se vojaki za drag denar, ki ga v to svrho plačujejo jugoslovanski davkoplačevalci, hranijo z gnjilim fižolom. Nadalje izvem, da častniki vojake, posebno Slovence in Hrvate, zmerjajo z najbolj krepkimi pridevki, vzetimi iz balkanskega leksikona, in jih uče drug drugemu pljuvati v lice ter gledati v solnce. Na podlagi teh poročil sem se osebno odpeljal na inspekcijo v razne garnizije in se sam prepričal, v kakšnem neredu so vojašnice, kako sistematično proviantura goljufa moštvo in kako capinsko so uniformirani in obuti vojaki. Povsod sem videl ležati dragoceni vojni material, ki ga moči dež in suši solnce že tri leta, kar ga ne pokradejo in preprodajajo moji podrejeni organi. Presenečen po teh nečuvenih dejstvih, sem premišljeval o njihovih vzrokih in ukazal uvesti preiskavo v vojnem ministrstvu samem. Preiskava je dognala stvari, ki so me globoko ogorčile. Dognalo se je, da imamo doma na milijone in milijone kilogramov municije, orožja, poljskih kuhinj itd., da pa se imenujejo neštevilne komisije, ki te potrebščine za bajeslovne cene kupujejo v inozemstvu in pri tem od liferantov zaslužijo sijajne provizije. Zgodi se pa tudi, da ena komisija naše lastno vojno blago za bagatelno ceno prodaja v sosedne države, od katere potem druga komisija isto blago petdesekrat dražje kupi nazaj. Glede obleke in obutve sem konstatiral, da je kredit nakazan, dobave naročene in tudi izgotovljene ter računi plačani, da pa moštvo kljub temu hodi okolu pisano in pokrpano in raztrgano kakor niti mehikanska in patagonska armada. Zato sem začel premišljati, kam te stvari gredo, in upravičeno domnevam, da z njimi verižijo.

Gospodje poslanci! Jasno je, da vsled tega nereda v naši vojni upravi silno trpi ugled naše armade pred svetom. (Živahno odobravanje). Takega načina uprave v vojski ne bom trpel (Bravo!). Ta grda malomarnost je dokaz, kako malo se pri nas brigamo za vojsko. V vseh drugih državah — opozarjam zlasti na našo zaveznico Češkoslovaško — je armada spoštovana, ker so vojaki odeti in obuti kakor kavalirji in po predpisih; vrhtega imajo kulturne izobraževalne odseke in nihče jih ne zmerja s »gjubretom«. Zato je tam tudi disciplina dobra, dočim se pri nas sistematično ruši vsled sistematične brezvestnosti vojaške uprave. Bodite uverjeni, da bom te razmere korenito odpravil, da bom iztrebil iz vojske partizanstvo v obliki bele in črne roke, da bom odpravil vse komisije, ki požrejo polovico meni dovoljenega vojnega budžeta, da bom vse goljufe dal zapreti, poskrbel za pošteno obleko, prehrano, ležišča in da bom našo armado dvignil na stopnjo, da nas ne bo treba biti sram ne pred veliko ne pred malo antanto. Skratka, izkidal bom ves gnoj iz naše vojne uprave in vas prosim, da mi pri tem pomagate. (Enoglasni klici: Zelo radi!)« ...

»Tu gre generalov kuhar; tega bi mogli vprašati ... Hej, Prohor, pridi semkaj, ljubi prijatelj! Oglej si psa ... Ali je vaš?«

»Kaj ti pade v glavo! Takih vse živ*l*jenje nismo imeli!«

»Kaj bi še dalje vpraševali,« je rekel Očumjelov. »To je žival, ki se potepa brez nadzorstva okrog! Tu ni treba mnogo govoriti ... Ako sem dejal, da je žival, ki se potepa brez nadzorstva okoli, potem je tudi tako. Treba ga je ubiti, pa basta!«

»To ni naš pes,« je nadaljeval Prohor. »To je pes generalovega brata, ki je predkratkim prišel. Naš gospod ne ljubi hrtov, toda njegov brat jih ima rad.«

»Je-li res prišel gospod brat gospoda generala?« je vprašal Očumjelov, in ponižen nasmeh se mu je razlil po vsem obrazu. »Vladimir Ivanič? No, kaj takega, moj Bog! In jaz nisem niti vedel! Ali je prišel v posete?«

»Da.«

»No, kaj takega, moj Bog! ... Ali je zahrepenel po svojem gospodu bratu ... In jaz nisem niti vedel! Torej psiček je njegov? To me nadvse veseli ... Vzemi ga s seboj. Ljuba mala živalica ... In tako ročna ... Zgrabi malopridneža za prst! Ha, ha, ha ... No, kaj se treseš, psiček moj? Rr ... Rr ... No sedaj je pa hud, mali poredne ... Taka lepa živalica ..«

Prohor je poklical psa in odšel z njim z dvorišča ... Množica je zasmehovala Hrukina.

»Jaz ti že pokažem!« mu je zažugal Očumjelov, zapel spredaj plašč in nadaljeval svojo pot preko sejmišča.

Iz Albanije.

Šolstvo.

Kulturno središče Albanije je tudi pod turškim režimom bil Skader kot prestolica najbolj naprednega, to je katoliškega elementa.

Danes obstoja v Skadru gimnazija očetov jezuitov, ki jo skupaj s pripravljalnico obiskuje nad 400 učencev, kateri uživajo svetovnoznano solidno izobrazbo profesorjev-jezuitov. V tem kolegiju je tudi gledališka dvorana, katera služi mestu sploh in v kateri se uprizarjajo drame v albanskem jeziku. Gojenci imajo tukaj tudi glasbeno in pevsko šolo.

Potem so otvorili gimnazijo frančiškani, ki kot goreči albanski domoljubi z vso silo delajo ravno na šolskem polju. Na njihovi gimnaziji delujejo poleg redovnih profesorjev tudi posvetni. Gojencev je zdaj nad 300. Frančiškani goje prav posebno albanski jezik in narodno ter tudi že umetno literaturo. S sestavljanjem učnih knjig in izdajanjem poezije in proze ter znanstvenih del bogatijo čezdalje bolj ljubljeno materinščino. Tudi oni gojijo v svojem zavodu gledališko in glasbeno umetnost.

Imamo žensko učilišče, ki ga vodijo sestre stigmatinke, katerih je 30, med njimi razun dveh Tirolk in par Italijank vse Albanke. Gojenk je 400—500. Predvsem se goji albanski jezik, potem francoščina. Tudi ta zavod daje solidno izobrazbo ter usposablja gojenke za dobre gospodinje.

Pripravljalnica za to učilišče je osnovna ženska šola sester servičank, ki je združena z otroškim vrtcem. Sprejemajo se otroci že v najnežnejši dobi, kadar doma nimajo vzgoje. Tudi teh je zdaj okoli 400 in več. Zanimivo je, da se deklice zelo vadijo v telovadbi in so njihove vaje avstrijskim in pozneje mednarodnim zasedbenim četam zelo ugajale kot nekaj posebnega. Slično šolo vzdržujejo tudi sestre stigmatinke za deklice v nežnejši dobi. Njihov licej pa posečajo v omejenem številu tudi muslimanke.

Vendar pa ti zavodi služijo v pretežni meri katoliškemu delu prebivalstva, tako da v Skadru najmanj 90 odstotkov katoliške mladine uživa dobro vzgojo. Ostale ljudske šole oskrbujejo posvetnjaki. Muslimani pa tudi čezdalje bolj napredujejo in sicer na osnovi albanskega jezika in narodne zavesti.

Primorske novice.

p **Razmesarjenje pazinske občine za volitve.** Italijanska vlada že dolgo odklada občinske volitve v Pazinu, sedaj jih pa hoče vendarle razpisati. Da zagotovi italijansko večino, je pa razdelila občino v tri volivne frakcije, in sicer tako, da bosta prva in tretja frakcija z mestoma Pazinom in Pičanom brez okolice volili 20 zastopnikov, izključno hrvatske podobčine pa 10. Ne glede na nenaravno razmesarjenje občine štejeta prva in tretja frakcija skupaj 6569 prebivalcev, druga frakcija pa 11.058 prebivalcev. V prvih dveh frakcijah pride po en zastopnik na vsakih 328 prebivalcev, v drugi pa na 1106 prebivalcev. S takimi sredstvi hočejo Italijani preprečiti, da bi Pazin ostal v hrvatskih rokah.

p **Referendum o razmejitvi Julij. krajine** razpisuje tržaška »Era Nuova«. Med drugim stavi naslednja vprašanja: Za Furlanijo: Ali ste za zedinjenje goriške pokrajine z videmsko? Za Istro: Ali ste za združitev Istre s Trstom? Za Sežano in Postojno: Ali se raje pripojite Trstu ali Furlaniji?

Tudi katoliški shod

Preteklo leto smo imeli več katoliških shodov po deželi. Lepi so bili — in še jih bomo imeli.

V Ljubljani pa bo v kratkem shod, ki tudi zasluži ime katoliški shod. Katoliški v najbolj pristnem pomenu.

O Binkoštih bo v Ljubljani shod vseh slovenskih mladeniških in moških kongregacij. Obenem pa tudi shod vernega moštva sploh.

V teh dneh, ko organizirano framazonstvo kuje načrte, ko moderna kultura z vsem svojim aparatom dela na to, da nas razkristjani, se moramo mi, ki nam je krščanstvo drago, v veri še bolj utrditi in — kar je glavno — poglobiti! Načela katoliška kajpada — ta so temelj naši stavbi, a glavno, stavba sama, to je življenje katoliško, praktično krščansko. In ne samo ženstvo, marveč tudi moštvo, v javnosti odločujoči činitelj, mora biti prežeto dejanskega krščanstva! Javno izpoznavanje vere, pogumen nastop krščanskih čet nam je potreben bolj kakor kdaj prej.

Temu namenu ima služiti binkoštni shod. Na to bodo merili vsi govori dneva. Govorili bodo prvovrstni govorniki.

Razpored shoda se objavi pravočasno. Za danes bodi katoliška javnost opozorjena na ta shod. Verno moštvo, pripravi se na prihod v Ljubljano binkoštne praznike! Razvijmo in dvignimo visoko zastavo praktičnega katoličanstva!

Pripravljalni odbor.

Politične novice.

+ **Shod v Sv. Križu pri Kostanjevici.** Preteklo nedeljo, 23. aprila, je priredil poslanec prof. Sušnik velik shod KZ v Sv. Križu pri Kostanjevici. Dvorana društvenega doma je bila nabito polna zborovalcev. Med velikim odobravanjem ljudstva je govoril poslanec Sušnik o vseh tekočih političnih in gospodarskih vprašanjih. Shod je trajal dve uri in pol. Zborovalci so izrekli soglasno zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

+ **Zakulisne intrige.** V belgrajskih listih, zlasti v »Tribuni«, ki je poluradno glasilo vnanjega ministrstva, se dnevno ponavljajo vesti o nesporazumu med Pašićem in Ninčićem. Te vesti se seveda po bliskovo razširjajo in dajejo povod za najrazličnejše komentarje. Med temi komentarji ni brez pikantnosti oni, ki dela za napade na Ninčića v »Tribuni« odgovornega bivšega šefa Presbiroja v Belgradu, g. Pera Taletova, katerega je Ninčić z njegovega mesta odstavil. Ta verzija je verjetna tudi zato, ker je gospod Pera Taletov solastnik »Tribune«. Za hrbtom g. Pere Taletova pa stoji baje neki ugleden član radikalne stranke, ki je tajen tekmec Ninčićev. — »Borba« med Ninčićem in Pašićem, o kateri vedo listi toliko poročati, po vsem tem ni toliko političnega kakor osebnega značaja.

+ **Interpelacija zaradi nesreče v Bitolju.** Poslanci iz Južne Srbije so sklenili vložiti zaradi katastrofe v Bitolju interpelacijo. Mnogi poslanci iz južnih krajev silno zamerijo vladi, da niti en član vlade niti kdo od dvora ni imel časa, da obišče Bitolj v njegovi nesreči in prebivalstvu izreče vsaj tolažilne besede. »Politika« pa objavlja v tem smislu pisan uvodnik, v katerem primerja postopanje ministrov v tujih državah z malomarnostjo in brezbrižnostjo naših in jim pove nekaj bridkih v obraz.

+ **Stipetić — poslanec v Nemški Avstriji?** Znani jugoslovanski emigrant Stipetić bo baje kandidiral za poslanca v avstrijskem parlamentu.

+ **Zanimiv pojav.** V velikem boju, ki se odigrava v Genovi med Rusijo in Francijo, oziroma med Lloydom Georgejem in Poincarejem, ni brez interesa zasledovati pisanja časopisja v naši državi. Kdor pazljivo zasleduje srbsko-hrvatsko-slovensko časopisje, že danes lahko ugotovi veliko razliko v pisanju srbskih in hrvatsko-slovenskih listov: dočim piše pretežna večina srbskih listov, zlasti belgrajskih, za Francoze, se je postavila večina hrvatskih in slovenskih listov v tem vprašanju odločno ne na boljševiško, ampak na rusko stran. To je dejstvo, ki ga bodo opazili in zabeležili tudi zunaj.

Podivjanost.

Ne bomo pisali o tem poglavju dolge teoretične razprave. Samo dva zgleda hočemo navesti kot dokaz:

Glasilo jugoslovanske nacionalistične omladine ali »jugoslovanskih fašistov« je »Pobeda«. V št. 34. tega lista za širjenje nacionalne zavesti in kulture (?) čitamo:

»V gotovih slučajih in v boju z gotove vrste živino (mišljen je to hrvatski blok in »klerikalci«) je mogoče samo eno kulturno in borbeno sredstvo, in to so batine.

Edino kulturno in zakonito sredstvo v borbi s »povampirjeno Avstrijo« (= hrvatski blok in Hrv. pučka stranka) so batine.

To je naš evangelij, evangelij nas, poštenih ljudi!

Zdravilo je tu: Pobijmo jih in bolje bo!

Pa bo kdo rekel: To gre predaleč. Ne, to je vse premalo za to bando.

Zato nam je potrebna organizacija. Organizacija, ki se bo znala boriti v pravem smislu besede in katere člani bodo pripravljeni gaziti v krvi do kolena.«

V takem kulturnem tonu je pisan ves članek v listu, ki ga vzdržuje minister — prosvete! Ki ga podpira zagrebški pokrajinski namestnik z denarjem, namenjenim stradajočim Istranom! List »Pobeda« je najlepša kulturna cvetka na demokratskem vrtu.

Na naslov gospodov jugoslovanskih fašistov je z druge strani naslovil belgrajski velikosrbski list »Balkan« sledeče besede:

»Jezik za zobe, italijansko-avstrijska banda! Če ne bi bilo tam pri vas srbskih »frankovcev« (Velesrbov), bi še danes lizali avstrijske in italijanske krožnike. S svojim obnašanjem sramotite lice naše dične Dalmacije. Nikdar niso Dalmatinci žalili Belgrada, dokler se niste pojavili vi, fakini! Iz vaših vrst so prišli oni, ki šč .... na srbske grobove (namigavanje na znano afero dr. Angjelinovija; op. ur.). Nam vaša »Narodna Obrana« ni prav nič potrebna, ker jo bo razbila narodna sloga pod zastavo kraljevine SHS, ne pa pod »prljavo (umazano) krpo« vaše — Jugoslavije.«

Našli so se.

Janko Jovan.

Naš izvoz.

Beseda »izvoz« je postala pri nas strašilo. Če ni mleka na trg, če primanjkuje jajc, če gredo cene moke kvišku, vedno je kriv takih pojavov izvoz in navadno kličejo v takih prilikah na pomoč vlado, da naj izda izvozne prepovedi. Saj bi imeli zagovorniki zaprtja mej prav, če bi pridelali pri nas le toliko, kolikor sami potrošimo in, če ne bi imela država obveznosti na zunaj, ter slednjič ne bi bili primorani državljani sami gotovih predmetov, katerih sami ne proizvajamo ali ne proizvajamo v dovoljni meri, uvažati iz inozemstva. Toda zdi se, da principielni protivniki izvoza na to ne pomislijo, ali pa mečejo zabavljice proti državni upravi zato, ker jih nerazsodni radi sprejemajo. Takim bi ne bilo niti zameriti, če bi v istem mahu ne delali vlade odgovorne, zakaj naš denar pada, a sami se bore proti sredstvom, ki so v stanu v prvi vrsti spraviti denar zopet do veljave. Te opombe smatram potrebne proti očitanju, da, kdor zagovarja izvoz, zagovarja draginjo, ker to izvajanje ravno zavračam in sem trdno prepričan, da bode, ko se izvoz res spravi v pravi tir, dobil naš denar boljšo vrednost in bo s tem tudi odjenjala draginja.

Da se spravi izvoz v pravi tir, je treba dvojnega: najprvo urejenih železniških razmer in potem pametnih uredb, ki izvoz regulirajo. Prvi pogoj nam žalibog manjka in še dolgo ne bode dosežen, drugega nam pa ali vlada ne da, ali pa vlade njeni izvršujoči organi prav ne razumejo.

Ko je izšla zadnja devizna naredba, so sicer padale kritike, a se je zdelo, da prihajajo le iz bančnih krogov, ki so izgubile vsled nje glavni vir svojih dohodkov. Rastoče cene ameriškega žita ob istočasnem dviganju kurza dolarja so po dolgem času omogočile našim pridelkom dostop na tuja tržišča, zlasti v Avstrijo, ki je dotlej izvažala žito skoro izključno iz Amerike preko Hamburga, moko pa iz Ogrske. Začetna praksa izvajanja devizne naredbe je sicer nekoliko vznemirila trgovski svet, vendar se je pokazalo kmalu za izvedljivo. Izvoznik je prodajal naše pridelke za dinarske krone, moral je pa dokazati, da so bile te krone unešene iz inozemstva, ne pa nabavljene po izvozu pri nas. Pokazalo se je, da ima inozemstvo dovolj našega denarja, ter se je ta način plačevanja vršil gladko in brez ovir. Zlasti, ker je nastopila v žitni trgovini pri nas velika stagnacija, in niti za žito, niti za moko ni bilo povpraševanja, se je pričel živahen izvoz ter se je tudi zanimanje inozemstva, vedno bolj čutilo. Nenadoma pa so dobile banke, ki so bile pooblaščene izdajati izvozna uverenja, od Narodne banke nalog, da smejo izdajati uverenja le za tuj denar, tako tudi uverenja, glaseča se za avstrijske krone, nikakor pa ne uverenja, kjer je pogojeno plačilo v dinarskih kronah. Ta navodila so presenetila vsakogar in je neverjetno, kako so se mogla uveljaviti, ker so nasprotna pravilniku o izvrševanju devizne naredbe.

Poglejmo to izvajanje v praksi! Trgovec, ki prodaja blago v inozemstvo, mora pred vsem kalkulirati cene in le to ga vsposobi, da more nastopiti v konkurenčnem boju na tujih tržiščih. Prav isto velja za kupca-inostranca. Za nakup se more odločiti šele, ko mu je točno znana nabavna cena, kajti sicer mu manjka glavni faktor v kalkulaciji za nadaljno trgovanje. Prvotno izvrševanje devizne naredbe je to popolnoma dopuščalo. Naš trgovec je kupil blago za naš denar, prodal ga je ravno v isti valuti, znani so mu bili stroški prevoza in carine, konkurenčnega se je moral pokazati tudi v zahtevi zaslužka in tako je bil njegov račun lahak. Prav tako je kupec-inostranec vedel točno, kaj naš

trgovec zahteva, zvedel vsak trenutek od banke, kako mu zamenja valuto in je bil popolnoma na jasnem, ali mu ponudba konvenira ali ne in če mu je konvenirala, se je odločil ter imel vso podlago za nadaljno trgovanje. Sedanje izvrševanje devizne naredbe mora imeti za posledico, da vsaj eden kontrahentov nima pogleda, kaj blago stane, a ta nejasnost na eni strani zadostuje, da onemogoča vsako trgovanje in to zlasti trgovanja s tako labilno valuto kot je avstrijska. Če zahteva naš trgovec plačilo v avstrijskih kronah, je dolžan iste potom banke prodati na borzi, plačati provizijo, mešetarino in davek, a v naprej popolnoma nič ne ve, po kakem kurzu mu banka obračuni vnešeno avstrijsko valuto. Ni čuda, da se vsak brani tekega obračunavanja, ki postane za vsakega trgovca lahko katastrofalno, ki mu dobiček, katerega je eventuelno dosegel na blagu, spremeni v veliko izgubo, ki jo je vtrpel pri prodaji tuje valute. Trgovec mora ali prevzeti na sebe riziko za eventuelno kurzno zgubo, ali pa mora gotov odstotek že kalkulirati iz tega naslova v ceni. Če stori prvo, postane špekulant z valuto, če pa se odloči za drugo, bo njegova kalkulacija končala v pretirani zahtevi, ki ne bo dobila v inostranstvu odjemalca. Ni treba posebne bribtnosti za uvidevnost, da je ta način trgovanja pravcata špekulacija, h kateri pa sili trgovca Narodna banka oziroma finančno ministrstvo. Na ugovore, da je taka trgovina nemogoča, so dobili trgovci sledeči nasvet: Ni treba špekulirati s tujo valuto, zahtevajte cene v domačem novcu, a plačilo v avstrijskih kronah, ki bodo prodane na naših borzah in z izkupilom plačano blago. Ta nasvet je ušesom zelo prijeten, protivi se pa zdravi pameti, ker bi se hotel tako naš trgovec izogniti špekulaciji, pač pa bi k špekulaciji vabil kupca-inozemca. Ni treba posebej povdarjati, da so tudi Avstrijci toliko previdni, da se na tak lim ne bi vsedli. Tretjega načina ni, kajti če bi hoteli iskati od avstrijskih trgovcev takozvano zdravo valuto, bi jo ti pri najboljši volji ne mogli dati. Skratka: devizna naredba je onemogočila izvoz naših pridelkov v Avstrijo, ki pride kot kupec za nas edino v poštev.

Praksa je dokazala, da je izvajanje devizne naredbe pogrešno in škodljivo. Isti dokaz pa dobimo, če si ogledamo to izvajanje iz finančno-gospodarskega ozira. Prodaja našega blaga za naš denar bi imela za posledico, da bi se zaloge dinarja v tujini zmanjševale, kar bi moralo imeti zopet logično za posledico, da bi se v tujini dvignilo povpraševanje po našem denarju, a povpraševanje po blagu daje temu blagu večjo vrednost. Začeto izvajanje devizne politike bi bilo v stanu, da pospešuje porast kurza našega denarja. Tega naši finančniki niso hoteli uvideti, dasi je to neizbežna posledica prodajanja blaga v naši lastni valuti. Tega cilja ne dosežemo s sedanjo prakso v devizni politiki. Res je sicer, da bi avstrijska krona, če bi jo v velikih množinah zagnali na borze pri nas silno izgubila na kurzu, a pomislimo, da ta padec kurza pomeni oškodovanje naših trgovcev ter je le lokalnega pomena, kajti notiranje na naših borzah ne more biti merodajno za svetska borzna tržišča, kjer bi se naša krona kljub vspešnemu pobijanju avstrijske valute, ocenjevala popolnoma z drugega stališča ter prav nič ne pridobila na svoji vrednosti.

Ako je vlada hotela s svojo devizno naredbo zatreti izvoz, potem se ji mora priznati, da se je poslužila izvrstnega sredstva. Toda vlada je opetovano povdarjala, da vidi v izvozu eden glavnih faktorjev, ki imajo služiti v svrho izboljšanja naše valute. Če je sedaj dosegla prvo, potem je ali prezrla drugo ali pa dobila za zboljšanje valute vspešnejša sredstva. Ker pa je žita v državi še dovolj, in je povpraševanje za njim minimalno, se sme menda vendar brez strahu trditi, da je dolžnost vlade opustiti ovire, katere je s svojo izvedbo devizne naredbe izvozu postavila na pot.

Gospodarstvo.

g **Žitni trg.** Cene žitu so bile v Vojvodini sledeče: pšenica 1680, ječmen 1200, oves 1170, koruza 1120, pšenična moka (št. 0) 2200 K. — Cena masti je bila 82.00, suhemu mesu 68.00 K. — Tendenca slaba.

g **Stanje papirnatega denarja v Jugoslaviji.** Na podlagi izkaza Narodne banke z dne 15. aprila znaša stanje papirnatega denarja sedaj 4.863.800.000 dinarjev. Stanje se je od zadnjega izkaza zmanjšalo za približno 7 milijonov dinarjev.

g **Državna hipotekarna banka.** Objavljen je zakon o državni hipotekarni banki, v katero se preustroji dosedanje Uprava fondova.

g **Nemško-ruska eksportna in importna družba.** Vrhovni svet komisarjev je potrdil ustanovitev rusko-nemške importne in eksportne družbe. Namen tej družbi je pospeševanje trgovskih odnošajev med Rusijo in Nemčijo. Družabnika te družbe sta z enakimi deli (150.000 zlatih rubljev) ruska državna banka in nemška industrijska skupina Hirsch & Spank.

g **Češkoslovaško posojilo Avstriji.** Češkoslovaška vlada je predložila parlamentu zakonski predlog o kreditu v znesku 500 miljonov čsl. kron, ki naj se dovoli Avstriji.

g **Trgovska pogodba med Bolgarijo in Avstrijo.** Avstrijska vlada je sklenila z bolgarsko vlado trgovsko pogodbo na podlagi največje ugodnosti.

g **Poljska sladkorna industrija.** Predvojna produkcija sladkorja na Poljskem je znašala letno 6,400.000 meterskih stotov sladkorja, letos pa komaj 27% od tega iznosa.

g**Zvišanje cen železu v Avstriji.** Alpinska montanska družba je te dni zvišala cene železu in sicer: železo v palicah od 280 na 303 n. a. K, neobdelana pločevina od 280 na 300 n. a. K. Produkcija se je zvišala.

g **Zvišanje obrestne mere na Češkoslovaškem.** Bančni urad pri češkoslovaškem finančnem ministrstvu je sklenil znižati menjični diskont od 5½% na 5%.

g**Stanje papirnatega denarja na Ogrskem.** Po izkazu ogrskega notnega instituta z dne 23. aprila se je znižalo stanje papirnatega denarja za 100.195.825 o. K in znaša danes 29.872,549.994 o. K.

BORZA.

Zagreb, 28. aprila. (Izv.) Devize: Berlin 25.25 do 26, Bukarešta 0—55, Milan 370—390, London 306—325, New-York (ček) 69—70.50, Pariz 650—693.75, Praga 139—148, Švica 1375—1400, Dunaj 0.92—0.95, Varšava 2—2.25, Budimpešta 9.50—9.75. Valute: ameriški dolarji 68.50—69.50, napoleondori 200—0, nemške marke 27—28, romunski leji 0—55.50, italijanske lire 383—356.

Belgrad 28. aprila. (Izv.) Devize: (zaključek) Berlin 25.20, Budimpešta 9.85, Bukarešta 54, Italija 370, London 305, New-York 68.50, Pariz 640, Praga 139—140, Dunaj 0.95.

Curih, 28. aprila. (Izv.) Berlin 1.81, New-York 514, London 22.75, Pariz 47.225, Milan 27.225, Praga 9.95, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.80, Varšava 0.13, Dunaj 0.0625, avstr. krone 0.06875.

Berlin, 28. aprila. (Izv.) Dunaj 3.655, Budimpešta 36.40, Milan 1498.10, Praga 551.30, Pariz 2586.75, London 1253.40, New-York 282.39, Curih 5483.10.

Praga, 28. aprila. (Izv.) Dunaj 0.565, Berlin 18.175, Rim 275, Budimpešta 6.60, Pariz 475.50, London 227.75, New-York 51.20, Curih 1005.50, avstrijske krone 0.61, italijanske lire 273.

Dunaj, 28. aprila. (Izv.) Devize: Zagreb 2697—2703, Belgrad 10.788—10.812, Berlin 2830 do 2840, Budimpešta 1052—1058, London 35.225 do 35.275, Milan 42.170—42.230, New-York 7981.50 do 7993.50, Pariz 73.250—73.350, Praga 15.390 do 15.410, Sofija 5720—5730, Curih 154.875—155.125. Valute: dolarji 7931.50—7943.50, bolgarski levi 5635—5645, nemške marke 2855—2865, angleški funti 35.125—35.175, francoski franki 73.150 do 73.250, italijanske lire 41.970—42.030, jugoslovanski dinarji 10.768—10.792, romunski leji 5644 do 5656, švicarski franki 154.725—154.975, češkoslovaške krone 15.365—15.385, madžarske krone 1057—1063.

Seja višjega šolskega sveta

dne 27. aprila 1922.

Trajala je z malim presledkom od 8. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Večina tega časa se je izpolnila z oddajanjem učiteljskih služb, precej tudi z disciplinarnimi zadevami Navzoči so bili pri seji razen zastopnika staršev vsi člani. Poročati hočemo samo o nekaterih važnejših točkah sejnega sporeda.

Na predzadnji seji se je bilo sklenilo, da se skliče enketa, ki naj določi, kako bi se šolski učenci zavarovali pred slabim vplivom gledališča. Enketa se je sklicala in je o njenih nasvetih poročal nadzornik Wester. Enketa je sklenila, da bo na oznanilih predstav, ki niso primerne za mladino, vselej pripomnila: »Za mladino neprimerno.« K takim predstavam se ne bo puščala mladina do 18. leta. Vselej bodo o takih predstavah obveščena ravnateljstva in policija. Za izvršitev tega sklepa mora skrbeti gledališka uprava. Ravno tako je sklenila enketa, naj bo prepovedano, — če ni za to posebnega dovoljenja šolske oblasti — mladini sodelovanje na gledališkem odru, in še prav posebno šolskim učenkam pri baletih. Višji šolski svet je te enketine sklepe sprejel in je dodal disciplinarnim predpisom za dijake, da so jim najstrožje prepovedane predstave, ki so na oznanilih označene kot za mladino neprimerne. — V času med predzadnjo in zadnjo sejo je višji šolski svet pisal trem javnim knjižnicam v Ljubljani, naj ne posojujejo knjig šolski mladini. Kar se je na predzadnji seji še sklenilo v varstvo šolske mladine, se bo začelo izvrševati, ko dobi odobrenje višjih oblasti. — Vsi omenjeni sklepi in koraki so zelo koristni, toda podobnih sklepov se je storilo že nebrej, pa se niso zanje menile ne oblasti, ne mladina. Posebno pa še manjka strahu božjega — pri oblastih in pri mladini — in kar ga je še, ga hočejo iztrebiti s korenino.

Zanimivo je bilo še poročilo o preiskavi na Raki, ki jo je izvršil in o njej poročal dr. Karlin. Iz referata je izzvenelo, da so ondotni učitelji povsem vzorni, njihovi tožniki pa obrekljivci. Pravo sodbo o takih preiskavah si je pa treba poiskati s tem, da človek premotri potek preiskave. Priče tožiteljev n. pr. izjavijo, da so videle učitelja med šolskim časom iti na lov. Učitelj prijavi svoje priče, ki seveda izpovedo, da ne hodi med šolskim časom na lov. Prisega je nedopustna. Sklep: Učitelj ne hodi na lov. Ali drugi primer! Iz kakega kraja Slovenije pride pritožba: »Učitelj popiva z mladino.« Zasliši se oštir, kjer je učitelj baje popival. Prisega nedopustna. Noben oštir ne toži svojih gostov. Ergo: Tožba nima podlage. Ad acta! Bog nas varuj, da bi dr. Karlina kaj dolžili. Preiskava je bila objektivna. Ali to je vsakemu jasno; da tak način preiskave, ki je v navadi, ne spravi resaice na dan.

Na koncu raškega referata predlaga g. Jelenc, naj se izreče raškemu učiteljstvu priznanje. Ta predlog se je zdel tudi nekaterim večinskim svetnikom pregorostasen. Izmed 18 navzočih članov jih je glasovalo za predlog 8, proti predlogu 5, drugi so se zdržali glasovanja. Menimo, da takega priznanja tudi raško učiteljstvo ne bo veselo. In čim več t a k i h priznanj bo prejemalo slovensko učiteljstvo od višjega šolskega sveta, tem večje bo do njega nezaupanje slovenskega ljudstva.

G. Ribnikar je izrazil na seji zelo pametno željo, da bi se v začetku vsake seje kratko poročalo o vseh važnejših šolskih dogodkih v Sloveniji, ker se je doslej o njih poročalo šele po preteku dveh, treh let. Upamo, da pride na prihodnji seji na vrsto tudi poročilo o tem, kaj so učenci v Kršem pisali v zgodbe sv. pisma in da bo g. Jelenc zopet predlagal priznanje ondotnemu učiteljstvu.

Dnevne novice.

— **Kralj Aleksander v Ljubljani.** Na svojem potovanju v Pariz se je včeraj popoldne v salonskem vozu dvornega vlaka pripeljal v Ljubljano kralj Aleksander. Orient-Ekspress je prispel točno ob 15. uri 50 minut na glavni kolodvor, kjer so čakali pokrajinski namestnik g. Hribar, policijski ravnatelj g. dr. Guštin, polkovnik Bogičević kot zastopnik generala Dokića, več višjih častnikov in precejšnja množica ljudi. Takoj po prihodu vlaka je izstopil dvorni minister Janković, se javil pokrajinskemu namestniku in ga peljal v voz h kralju. G. Hribar je ostal pri kralju več kakor pol ure in se z njim razgovarjal o raznih aktualnih zadevah. Pet minut pred odhodom vlaka sta kralj Aleksander in pokrajinski namestnik Hribar izstopila iz voza. Občinstvo je kralja navdušeno pozdravilo. Kralj Aleksander se vrne iz Pariza okoli 10. maja in se pri tej priliki ustavi v Ljubljani in se poda na lov v Kamniške planine. — Z istim vlakom se je peljala tudi rumunska princeza Mariola, dvorni minister Janković s soprogo, nadzornik ministrstva za šume in rude Antonijević in več drugih znanih oseb. Vlak se je odpeljal ob 16. uri 30 minut in je občinstvo navdušeno pozdravljalo kralja Aleksandra, ki je ves čas stal pri oknu in radostno odzdravljal.

— **Ministrski predsednik Pašić** se včeraj ni počutil dobro. Zaradi tega ni danes nikogar sprejel in ni poslušal poročil.

— **Obrtna Zveza v Radovljici** priredi dne 30. aprila ob 2. uri popoldne v Kmetijski zadrugi obrtni sestanek. Nastopi več govornikov. Obrtniki-somišljeniki pridite v polnem številu!

— **Iz Preske.** Dne 26. aprila sta bila poročena g. Pavel P o l a k iz ugledne družine Polakove in g. Ana J a r c iz Medvod.

— **Izborna uprava.** Nedavno so začele v Zagrebu med trgovskimi krogi krožiti vesti, da čekovni urad ne more izplačevati nakazanih mu vsot, ker država ne poravna svojih obveznosti napram čekovnemu uradu, kateremu dolguje nad 100 milijonov kron. Te vesti so bile sicer dementirane, toda praksa kaže, da le niso bile popolnoma neutemeljene. 11. aprila je n. pr. neka zagrebška tvrdka nakazala cinkarni v Celju potom čekovnega urada znesek 100 tisoč kron, ki jih cinkarna še 21. aprila ni bila prejela. Vsled zamude v plačilu je cinkarna tvrdki zagrozila, da ji bo ustavila dobavo blaga. Zagrebška tvrdka je bila primorana poslati denar v Celje po neki osebi, da se izogne daljnim neprilikam.

— **Lep red.** Glavni pogoj dobrega gospodarstva je red. To velja tudi za državno gospodarstvo. Tega pa pri nas ravno ne poznajo. Če bi poznali red, bi vsaj vedeli, koliko uradnikov da je v državni službi in koliko jih je treba plačati. Minister Pribičević n. pr. je predložil lani proračun, v katerem predvideva 3000 učiteljev. V resnici pa plačuje država nad 10.000 učiteljskih moči! Zato pri nas ni mogoče nikdar sestaviti točnega proračuna; kjer pa tega ni, tam tudi ni in ne more biti kredita.

— **Predsedstvo pokrajinske uprave** nam sporoča, da je le-to na željo vladnega svetnika dr. Vodopivca, kateremu Anastazije Ristić, bivši državni upravitelj veleposestva Windischgrätza v Planini očita v svojem odprtem pismu, da je njegovo poročilo v zadevi Windischgrätz-Ristić mestoma direktno namenoma lažno, naprosilo državno pravdništvo, da uvede kazensko postopanje proti Anastaziju Ristiću.

— **Pristna Poljakinja.** Društvo »Rdečega križa« v Ženevi izdaja mesečnik »Vers la Santé«. V tem mesečniku je napisala sestavek o poljskem rdečem križu gospa Birnbaumowna ...

— **Napad na odvetnika.** Ko sta šla v Radovljici odvetnik dr. Mirko Triller in njegova žena Minka iz Predtrga domov, so ju neznani napadalci kakih 150 korakov od Kleindienstove gostilne napadli. Dr. Trillerjevi gospe so izbili klobuk, dr. Trillerja so pa vrgli na travnik in ga pretepli. Med napadom je izgubil dr. Triller zlato uro z verižico, njegova žena pa klobuk, katere predmete je zgodaj zjutraj našla neka ženska in jih vrnila dr. Trillerju.

— **Iz Hotiča pri Litiji.** Dobili smo nove lepo doneče zvonove. Najlepša hvala vsem darovalcem, posebno pa g. župniku. Upamo, da dobimo v kratkem času še enega, ki bo našo hotiško okolico res prav lepo spominjal prejšnjih časov.

— **Zakon o orožništvu** je izšel v 43. številki »Uradnega lista« z dne 27. aprila 1922. V isti številki je izšel tudi zakon »O orožniškem pokojninskem fondu« in razne druge objave.

— **Atentat na jugoslovanskega diplomata.** Pariški listi poročajo o atentatu na jugoslovanskega diplomata. Ko se je tajnik jugoslovanskega poslaništva v Parizu, Životič, vrnil iz Belgrada v Pariz, ga je na kolodvoru pričakovala neka dama in oddala nanj strel iz revolverja ter ga ranila v ramo. Hotela je še naprej streljati, vendar je to policija preprečila in jo aretirala. Ranjenega diplomata so odpeljali v bolnišnico.

— **Kongres živinozdravnikov.** Sarajevski listi poročajo, da se vrši 30. junija, 1. in 2. julija t. l. v Sarajevu kongres živinozdravnikov iz vseh krajev Jugoslavije. Udeležilo se ga bo po dosedanjih prijavah najmanj 250 živinozdravnikov.

— **Neusmiljena mačeha.** V Iškivasi je povzročilo veliko pohujšanje postopanje mačehe Frančiške Š... Dne 20. aprila je s palico neusmiljeno pretepala po glavi in životu svojega 5 in pol leta starega pastorka Jožefa. Frančiška Š.... je mačeha 5 nedoraslih otrok, ki so popolnoma oslabeli in zanemarjeni. Od teh je en otrok mutast, deklica Ivanka je skoraj gluha, najmlajši 5 in pol letni Jožek pa izgleda, kakor da bi bil šele poldrugo leto star. Otroci bivajo v posebni čumnati in so umazani in ušivi.

— **Utonil** je 13. aprila v potoku Medija pri Toplicah 8 letni Jernej Salamon iz Toplic. Utopljenčka so pokopali na pokopališču v Zagorju.

— **Smrtna nesreča.** 70 letni posestnik Janez Valentinčič iz Davč je v noči od 22. na 23. aprila kuhal pri Podrošku oglje. Drugo jutro so pa našli starčka mrtvega pri kopi. Ugotovilo se je, da je Valentinčič padel s 3 in pol metra visoke kope in se ubil.

Ljubljanske novice.

lj **Šiškarji pozor!** V nedeljo, dne 30. aprila bo občni zbor družbe za zidanje nove cerkve sv. Frančiška v Šiški. Vsi člani in članice ste vljudno vabljeni v salon gostilne Reininghaus dopoldne po sv. maši ob pol 11. uri. — P. Ernest Jenko.

lj **Krekova prosveta.** Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk vabi vse svoje članice, da se jutri, dne 30. aprila polnoštevilno udeleže izleta k Sv. Joštu. Odhod z južnega kolodvora ob pol 7. uri zjutraj. Peljemo se do Kranja. Vabljeni tudi prijatelji društva. — V slučaju zelo slabega vremena izlet odpade. — Odbor.

lj **Društvo sv. Marte** ima jutri v nedeljo, dne 30. aprila ob 5. uri popoldne svoj redni shod. Članice, pridite številno!

lj **Šišensko prosvetno društvo** priredi v nedeljo dne 30. aprila ob 8. uri zvečer v salonu gostilne Reininghaus (poleg Keršiča) skioptično predavanje. Predaval bo gosp. prof. dr. V. Šarabon o naših planinah. Vstopnina za ljudskošolsko mladino 2 K, za vse druge pa 4 K. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Osrednja Zveza javnih nameščencev in vpokojencev** ima nujno sejo širšega odbora v torek dne 2. maja t. l. ob 20. uri v običajnem lokalu. Dnevni red: določitev občnega zbora in poročilo delegatov koalicije. — Predsedstvo.

lj **Družba sv. Elizabete.** Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek, 2. majnika ob 3. uri popoldne v hiši »Dobrodelnosti« (Poljanski nasip).

lj **Pripravniški dom** ima svoj občni zbor v nedeljo 30. t. m. ob 11. uri v Jugoslovanski tiskarni.

lj **Jubilej predsednika pevskega društva »Slavec«.** Pevsko društvo »Slavec« priredi svojemu predsedniku Ivanu Dražilu povodom 30 letnega predsedovanja in imenovanja častnim članom v soboto, dne 29. aprila ob 8. uri zvečer v veliki dvordani Narodnega doma častен večer. Vabimo društva, da se po svojih zastopnikih, kakor tudi članstvo, prijatelje, osobito pa stare pevce, častnega večera udeleže. — Odbor. (K)

lj **O higijeni ušesa** bo predaval danes dne 29. t. m. točno ob 8. uri zvečer v salonu hotela Lloyd gospod dr. Ernst Dereani. Ker bo predavanje zelo poučno in zanimivo, vabi društvo »Soča« svoje člane in prijatelje k polnoštevilni udeležbi.

lj **Spominsko predavanje o »Zrinskem in Frankopanu«** bo imel v nedeljo, dne 30. aprila v zbornični dvorani vseučilišča vseučiliški profesor narodne zgodovine dr. N. Radojčić.

lj **Gledališki list** je neki gospod plačal predsinočnjim z 10 dinarji. Ker pa je med tem odšel v gledališče, mu vratar ni vrnil denarja. Dotični gospod dobi preostanek pri biljeterju dramskega gledališča.

lj **Sarajevski begunec v Ljubljani.** Policija je včeraj prijela 13 letnega v Sarajevu rojenega kro-

jaškega vajenca Oton Holta. Povedal je, da je njegova mati umrla leta 1917 in da je namenjen k svojemu bratu Francu, ki dela v Kapfenbergu. Fantiček je obiskal 4 razredno ljudsko šolo in se je od l. 1920 na policijski direkciji v Sarajevu učil krojaštva. Odtam je 26. marca ušel in se podal v Travnik, v Zagreb, Karlovec in iz Karlovca je prišel v Ljubljano. Denarja nima mladi begunec nobenega, tudi nima popotnih spisov. Holt je zelo brihten deček in govori hrvatsko ter dobro nemško.

lj **Nogo si je zlomil** petletni sinček Josipa Lovšina v Zeleni jami, ko se je igral. Odpeljali so ga v bolnico.

lj **Policijska kronika.** Zaradi beračenja je bila aretirana 48letna Ivana L. z Glinc. — Ivan Cizelj in R. Mali sta bila zasačena, ko sta kradla na Oražnovem dvorišču na Selu deske. Cizelj je povedal, da je kradel že desetkrat, Mali pa, da je že petkrat kradel deske. — Naredniku Jožefu Vidmarju v Hradeckega vasi je bilo iz podstrešja odnešeno razno blago, vredno 8560 K. — Neznani zlikovci so poskušali vlomiti v prodajalno lopo poleg nogometnega igrišča v Šiški. Prodajalka, ki spi v lopi, je slišala vlomilce in klicala na pomoč, na kar so jo vlomilci odkurili. — Ročni voziček (ciza) je bil ukraden na Dunajski cesti Iv. Klobučarju. — Z vozom se je pripeljal 26. t. m. Franc Burger iz Vodic v Šiško, kjer je videl pri nogometnem igrišču na drevesu več otrok, na kar je stopil z voza in začel neusmiljeno pretepavati z bičem otroke, ki so 2—3 metre globoko poskakali z drevesa. Približal se je stražnik, na kar je pričel Burger udrihati po konju. Stražnik je zgrabil vajeti, Burger je pa še huje udrihal po konjih; stražnik je prišel med voz in konja, ki ga je 20 metrov daleč vlekel. S pomočjo drugega stražnika so nato Burgerja legitimirali. — Dva otroka sta na Glincah s kamni zadela in poškodovala Franceta Košanca.

Prekmurje.

Prekmursko perilo pred sodiščem. Še bolj kot domače ljudstvo skrbi naša inteligenca v Prekmurju, da se pridno pere tudi njeno perilo pred sodiščem. To pot so si bili v laseh gospodje: Vincenc Šeruga, kanclist pri politični oblasti v Murski Soboti, in Gustav Puš, policijski nadkomisar. Šeruga je sklical — ker drugi bolj poklicani niso hoteli — shod za ustanovitev občinskega sodišča. Povabil je na ta shod tudi delavce. To pa ni bilo všeč g. policijskemu šefu. Pozval je Šeruga k sebi v urad, kjer mu je povedal tudi stvari, katerih Šeruga ni mogel prenesti, posebno ne, ker ga je odslovil z »marš ven!« Iz tega nastopa je nastala kazenska tožba. V Murski Soboti je bil Puš obsojen radi besed »marš ven!« na 100 K globe, v ostalem pa oproščen. Proti tej razsodbi sta se oba pritožila: Puš, da je bil sploh obsojen, Šeruga pa, da je bil Puš premalo obsojen. Tako se je to perilo poslalo v pranje še vzklicnemu sodišču v Mariboru. Tu je nastopil kot priča za neverodostojnost Šeruga izza ljubljanske porote znani policijski oficial Ivan Kazaza. Pričal je, da je bil Šeruga svojčas komunist, potem da je bil pri beli gardi, da se mu zdi, da je bolj Mažaron, ker vzgaja otroke mažaronsko, da menjava stranke in tako naprej. Vse to pa je priča bolj slišal od drugih, on sam pa pozna Šeruga, ker je o njem (priči) v zaključeni družbi govoril, da proti plači izdeluje amerikanske potnice, da ima zato tudi agenta v Zagrebu. Ko je Kazaza Šerugo tiral na dokazovanje, je Šeruga zanikal, da bi bil to govoril. Toda Kazaza mu je po pričah dokazal, da je govoril. Nato je Šeruga sicer priznal, toda z omejitvijo, da ni mislil tako hudo in pa, da s tem ni hotel Kazazi škodovati kot uradni osebi. Nadalje je Kazaza še izpovedal, da Šeruga ni priljubljen pri domačinih, da občuje le z dr. Jancem, notarjem Kodrem in drugo tako gospodo in da se o njem splošno sodi, na ni preveč zavaden Jugoslovan, kar je pokazal, ko je šlo za usodo Prekmurja. Vzklicno sodišče pa se je največ zanimalo, ali je uradno sobo policijskega šefa smatrati za lokal javnega značaja (kjer bi bil podan pogoj za javno žalitev) ali le kot uradni lokal. To vprašanje je razrešil Pušev zagovornik tako, da uradni lokal ne more biti predmet javne žalitve, ker sta bila sama in ker Puš gotovo ni hotel, da bi slišali v predsobi, kaj imata onadva v komisarjevi sobi. Če je ena priča tudi slišala besede »marš ven!«, tudi to ne more biti kaznjivo, ker se Puš ni mogel zavedati, da bi ga kdo drugi slišal. Vzklicni senat je bil istega prepričanja, je dvignil prvo obsodbo (Puš torej oproščen), ter zavrnil vzklic Šeruga, naj se Puš kaznuje tudi radi ostalih žalitev, radi katerih je bil že v prvi instanci oproščen. S tem je bilo to perilo iz Prekmurja končnoveljavno oprano.

Štajerska novica.

š **Pobegli mariborski trgovec obsojen.** V noči na 8. januarja je Franc Plohl, mali trgovec na Ruški cesti v Mariboru znašal z nahrbtnikom zadnje ostanke svoje trgovine na dom svojih sorodnikov. Mimoidočim se je to čudno zdelo. Ker so vedeli, da je Plohl v zadnjem času ostajal dolžan svojim upnikom in da hoče pobegniti v Avstrijo, so obvestili policijo. Stražnik pa je izjavil, da nima povoda za kako aretacijo, ker nima tozadevnega povelja. Plohl pa je trdil, da ne misli nikamor oditi. Zjutraj pa je bil B. Plohl čez hribe in doline. Izkazalo se je, da je ostal dolžan Katarini Pisančevi na pecivu 13.400 K in Albertu Hübnerju na prekajenem mesu 4869 K. Plohla so dobili v Nem. Avstriji in ga izročili okrož. sodišču v Mariboru. Te dni se je zagovarjal pred kazenskim senatom. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Cerkveni vestnik.

c **Cerkev sv. Jožefa.** Jutri, v nedeljo 30. aprila se začne šestnedeljska pobožnost v čast sv. Alojziju. Ob 6. uri med sv. mašo kratek nagovor in skupno sv. obhajilo. — Mladina, zlasti dijaki, vabljeni!

c **Akademska služba božja.** V nedeljo, dne 30. aprila ob 11. uri se prične zopet akademska služba božja pri oo. frančiškanih z običajnim desetminutnim govorom. To nedeljo se prične nov ciklus: »Razmerje človeka do Boga«. Govori dr. p. Gvido Rant, O. F. M. Akademiki in izobraženi krogi vljudno vabljeni.

c **Moška in mladeniška družba v Križankah** ima jutri v nedeljo popoldne ob 6. uri zvečer redni mesečni shod. Radi važnih oznanil za mesec majnik oziroma proslavo družbinega jubileja je želeti, da se cerkvenega shoda udeleže prav vsi družbeniki.

Narodno gledališče.

OPERA.

29. aprila, sobota: Bajaja. D.
30. aprila, nedelja: Faust. Izven.
1. maja, ponedeljek: Plesni večer gdč. Lidije Wisiakove. Izven.
2. maja, torek: Bajaja. C.

DRAMA.

29. aprila, sobota: Otok in Struga. E.
30. aprila, nedelja: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Delavska predstava. Polovične cene. Izven.
1. maja, ponedeljek: Otok in Struga. B.
2. maja, torek. Zaprto.

Prosveta.

pr **Odbor Zveze slov. pevskih zborov** prosi vse včlanjene zbore, da takoj vrnejo izpolnjene vprašalne pole na naslov: Zveza slov. pevskih zborov, Glasbena Matica, Ljubljana.

pr **Marij Kogoj: Zbori. Barčica; Requiem.** Umetniška založba »Treh labodov«, Ljubljana, 1922. Cena vsakemu zboru 12 kron. — Čisto nove smeri naši zborovski literaturi odpirata pričujoči pesmi. Vem, da bodo zbori zamahnili z roko: ni za nas, kdo bo pa pel? In res si je — danes še — težko predstavljati v Slovencih zbor, ki bi se hotel, da ne rečem točneje: z enakovrednim uspehom mogel lotiti pričujočih skladeb; dasi so namreč mestoma silno preproste, je vendar tudi ta preprostost tako občutljiva, da ji more do živega le zbor, ki je kot celota prvič prežet z umetniškim čuvstvovanjem, ki pa drugič temu umetniškemu čuvstvovanju točno odgovarja visoka pevska izobrazba in dovršena izvežbanost in prožna gibkost grl. Ne trdim sicer, da kako mesto ne bi delalo vtisa, da ga je zaplodil bolj um kot čuvstvo, ker se zdi, kakor da se izgubija v manj plodnem razmišljanju, toda poudariti moram, da nam iz Kogojeve hotene trpkosti marsikje zaveje nepričakovana toplota in pogosto neka grenkobno mehka čuvstvenost, ki se pa seveda naši vobče tako priljubljeni sentimentalnosti ne zna in neče laskati. Za pevovodje sta pričujoči skladbi vsaj za njih lastno izpopolnitev in spoznavanje novejših smeri v naši glasbi jako važni in pomembni; važni zlasti zato, ker večkrat kažeta, da se more tudi brez vsakršnih alteracij in modulacij pisati z najpreprostejšo diatoniko skrajno izvirno in naravnost dražljivo. — K.

Orlovski vestnik.

Orel Krakovo-Trnovo. V ponedeljek dne 1. maja ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Konjušna ulica 7, fantovski sestanek. Ob tej priliki sprejem novih članov. Radi važnosti naj se sestanka udeleže vsi člani polnoštevilno! — Odbor.

Dijaški vestnik.

d **Dijaški Orel v Ljubljani** priredi 25. junija t. l. zanimiv telovadno-športni naslop v Ljubljani, na kar cenjeno občinstvo in bratska društva že naprej opozarjamo. — **Pripr. odbor.**

Turistika in sport.

Majniški izlet. S. K. »ILIRIJA« priredi dne 1. majnika ob lepem vremenu skupen izlet na Šmarjetno goro. Odhod iz Ljubljane z drž. kolodvora (Sp. Šiška) opoldne ob 12. uri, poset propagandne tekme komb. moštva »ILIRIJE« proti S. K. »TRIGLAV« v Kranju, nato odhod na Šmarjetno goro, vrnitev v Ljubljano ob 20.40 uri z gorenjskim vlakom. Odbor vabi vse redne kakor tudi podporne člane in članice k številni udeležbi. — S. K. »ILIRIJA«.

Železničarski Š. K., Sisak : Ilirija. V nedeljo 30. t. m. se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma med Železničarskim Š. K. iz Siska in Ilirijo. Ž. Š. K. je prvak sisaške župe zagrebškega podsaveza. Prvo nedeljo je porazil lanskega prvaka »Segesto«, 5 : 0. Dosegel je tudi nekaj dobrih rezultatov proti zagrebškim klubom ter ga je šteti med najmočnejše klube hrvatske province. — Tekma se prične ob 17. uri. Igra se ob vsakem vremenu.

Meteorološično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Zračna diferenca v C	Nebo, vetrov	Padavine v mm
27. 4. 21 h	726·6	10·6	0·5	d. obl. vzh.	—
28. 4. 7 h	727·9	11·5	0·9	j. obl. j. z.	
28./4 14 h	730·2	15·6	1·9	d. obl. j. zah	

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljajoče in krepilno deluje lekarn. Feller-ja prijetno dišeči »Elsafluid«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, priljubljen že 25 let. 3 dvojn. stekl. ali 1 specij. stekl. z zamolom in poštnino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.

Več tesarjev in tesarskih preddelavcev sprejme takoj IVAN ZAKOTNIK, mestni tesarski mojster, parna žaga v Ljubljani, Dunajska cesta št. 46.

KONTORISTINJA dobro izurjena strojepisinja, zmožna slovenske in nemške stenografije, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. — Ponudbe pod »Ljubljana 1610« na upravo SLOVENCA.

Prijetne počitnice se nudijo inteligentnemu gospodu, veščemu nekoliko knjigovodstva, ki bi hotel prevzeti v poletni sezoni nadzorstvo v nekem alpskem hotelu. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe naj se pošljejo na upravništvo pod štev. 1602.

SUKNO za promenadne in športne obleke v bogati izbiri **A. & E. SKABERNE Ljubljana, Mestni trg 10.**

Dražbeni oklic. Dne 3. maja t. l. dopoldne ob 9. se proda v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2/III po javni dražbi razna obleka, perilo ter nekaj zlatnine.

Mesto posebnega obvestila.

V neizmerni bolesti javljamo pretužno vest, da je danes ob ¾6 popoldne mirno v Gospodu zaspala ter nas za vedno zapustila naša predobra, prisrčno ljubljena in nenadomestljiva mama, soproga, sestra in teta, gospa

Antonija Snoj roj. Zakotnik

po daljšem, mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne blagopokojnice se vrši v soboto ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Moste št. 21, na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Blagopokojnico priporočamo v blag spomin.

Moste pri Ljubljani, dne 27. aprila 1922.

Franc Snoj, soprog.

Antonija, Franja, Rezi, Ani, Ivan in Franjo, otroci.

ZAHVALA.

Podpisana družina se ob preranem grobu ljubljene hčerke, gospodične

Milice Savinšek

uradnice K. I. D. na Jesenicah

najsrčneje zahvaljuje za številne izraze sožalja in za časten pogreb, ki je bil težko prizadeti družini v največjo tolažbo. Zahvaljujemo se imenoma vsem odsekom Kat. del. društva na Jesenicah, ki so se pogreba udeležili z zastavo v tako obilnem številu. Ravnotako odposlanstvu uradništva K. I. D., Orlovski in Orliški zvezi, tržiškemu in radovljiškemu orlovskemu krožku, dekliški Marijini družbi na Jesenicah ter končno vsem udeležencem in darovalcem vencev. Polni hvaležnosti za sedaj izkazane usluge, prosimo vse v imenu rajnke za nadaljnji izraz ljubezni — spomina v molitvi.

Jesenice, dne 27. aprila 1922.

ŽALUJOČA RODBINA SAVINŠEK.

Potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni oče in stari oče, gospod

Jakob Buh

danes po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v 84. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam rajnika se vrši v soboto, 29. aprila popoldne na farno pokopališče na Vrhniki.

Vrhnika, dne 27. aprila 1922.

ŽALUJOČA RODBINA BUHOVA.

DEČEK v 15. letu starosti, lepega vedenja, ukaželjen, krepak, z dovršeno ljudsko šolo, bi vstopil rad kot VAJENEC v trgovino mešane stroke, kjer bi imel vso oskrbo. — Cenjene ponudbe naj se pošljejo pod naslovom: MARIJA JEREB, soproga uradnika, Višnja gora, Dolenjsko. 1606

Tehnični URADNIK za stavbeno pisarno (stalno mesto) dobi takoj službo. Ponudbe na tvrdko: IVAN OGRIN, stavbeno podjetje, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8. 1594

GOSPODIČNA vešča slovenščine, deloma nemščine, slov. stenografije ter brzostrojepisja, z lepo ročno pisavo, želi premeniti mesto strojepiske ali slovenske stenografinje. — Nastop eventuelno takoj. Ponudbe je vlagati na upravništvo »SLOVENCA« pod: »DALJŠA PRAKSA«. 1619

Izprašan kurjač. Izučen ključavničar ima prednost. Išče se za takoj na parno žago »IMPEX«, Boh. Bistrica. Plača po dogovoru. Prosto stanovanje in kurjava. Ponudbe na parno žago »IMPEX«, Boh. Bistrica. 1608

Mlad zasebni uradnik z akad. naobrazbo, išče v svrho ženitve znanja z gospodično ali damo, tudi z deželo, ki je popolnoma samostojna gospodarica kakega večjega posestva ali drugega podjetja. Korespondenco je nasloviti pod šifro »Uradnik 1626« na upravo lista. Absolutna tajnost zajamčena pod častjo.

Perfektno kuharico od 30 let dalje, išče slovenska obitelj. — Ponudbe: FRANJA JAKIL, Karlovac, Hrvatsko. 1605

Samostojno, starejšo **prodajalko,** dobro moč in vzorno katoličanko, če mogoče z nekaj kavcije, iščem za modno trgovino. — Ponudbe pod: »Samostojnost/1564« na upravo SLOVENCA.

HLAPCE h konjem išče mestna pristava. Stanovanje in hrana v hiši. Zglasiti se je: Cesta na Kodeljevo štev. 8. 1583

V gostilni pri »FAJMOŠTRU« se toči dobro črno vino (Otello) 1 liter po 32 kron.

Lokal za gostilno iščem. Koncesijo imam svojo. Poleg tega pletem nogavice, jopice itd. na roko. — Ponudbe pod »LOKAL 1562« na upravništvo SLOVENCA.

Hiša z vrtom in njivo se ugodno proda. Več se izve pri Jožefu KERN, Cirčiče št. 26 pri Kranju. 1570

V prijaznem kraju blizu železnice **kupim MALO HIŠO** z nekaj zemljišča, z malim gozdom, v bližini Bleda ali Radovljice. Kupim tudi zemljišče brez hiše, ako je na lepem kraju. Ponudbe s ceno pod K. S. poštno ležeče Jesenice, Gorenjsko. 1499

ERDAL ČISTILO Ilirija, Jurjevo, Jadran, Dilber, Cipulin, ličilo (biks), mast za usnje, apreturo, strojno olje Ia belo, črnilo in nočne lučice znamke »ZORA« priporoča veletrgov. OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. 1544

Motorno KOLO 2 PS. znamke Puch, dobro ohranjeno, prodam. Poizve se: Mestni trg 19, pri hišniku.

Enonadstropna HIŠA v sredini mesta, se proda. Kupec dobi stanovanje. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1597. Posredovalci izključeni.

HARMONIJ amerik. izvora, popolnoma, nov in zelo lepe **citre** naprodaj. Naslov pove upravništvo SLOVENCA pod štev. 1620.

Premog in cement prodaja najcenejše H. PETRIČ, LJUBLJANA, skladišče Balkan.

Proda se lesena STENA 7 × 3 m z dvojnimi vrati in dvemi okni. — Vpraša se v trgovini Sv. Jakoba nabrežje štev. 15. 1600

DVOKOLESA, OTROŠKI VOZIČKI, ŠIV. STROJI, PNEUMATIKA in STROJNI DELI v veliki izberi. Sprejemajo se v popolno POPRAVO dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — **»TRIBUNA«** tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. Zvonarska ulica 1. — PRODAJALNA: Stari trg 28.

Arhitekt in mestni stavbenik
: VILJEM TREO :
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.
se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

BIČEVNIKI
pravi tržaški, gladki in orehovi, pleteni, razni biči, jermena za čevlje in cere, gože, motvoz (špaga) ter raznovrstne krtače v veliki izbiri na zalogi. 1546
OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9. — Glavna zaloga lesenih žebljev znamke »Zora«.

Najstarejša slovenska
PLESKARSKA IN LIČARSKA DELAVNICA
IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 16 v Ljubljani se priporoča.
Izvršitev točna. Cene zmerne.

- Parketne deščice -
dobavlja in polaga v mestu in na deželi
Anton Bokal, Ljubljana
Slomškova ulica št. 19. — Telefon 527.

PENZIJA GRINTOVEC
graščina Preddvor, pošta Tupaliče pri Kranju, v najlepši, solnčni legi, ob vznožju alp, se priporoča cenj. letoviščarjem in gostom. Električna razsvetljava, gostilna z najboljšo hrano in pijačo v penziji. Veliki prostori za različne zabave. Gledališče Izobraževalnega društva v Preddvoru v novi veliki dvorani penzije. Vozovi po naročilu na postajo v Kranju. 983

Dr. ing. MIROSLAV KASAL
Obiastveno poverjeni stavbeni inž. in mestni stavbenik
LJUBLJANA, GRAD SČE 13.
Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za betonske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo ter vsakovrstne visoke stavbe.
Izvršitev! - Projektiranje!

AMERIKANCI! AMERIKANCI!
Kdo vzame v najem za več let ali kupi za dolarje ali zamenja kompletno
OPEKARNO
z drvmi in nakopano zemljo, stanovanje s pohištvom v lepem kraju? Zraven je pet oralov zemlje, vodna moč in velika hiša-kovačnica. Velike vrednosti za podjetnega moža! Več pove: MIHAEL ZORE, Bistrica št. 28, Bleiberg, Unterkärnten.

Tovarna
Jos. Reich
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Šelenburgova ulica 4
Barva vsakovrstno blago. :: Kemično čisti obleke. :: Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnice: MARIBOR (Gosposka ulica 38), NOVO MESTO (Glavni trg), KOČEVJE štev. 39.

Cigaretni papir
Abadie z zlatim in vodenim tiskom, pisemski v mapah in kartonih, trgovski, kancelijski, konceptni, stekleni, gladilni (šmirek), ovojni, svileni in krep v vseh barvah, raznovrstne razglednice, ovitke in papirnate vrečice dobite najceneje v veletrgovini **Osvald DOBEIC**
Ljubljana, Sv. Jakoba trg štev. 9. 1545

Veliko zalogo poljedelskih strojev in bakrenih kotlov za žganjekuho priporoča tvrdka FRANC HITI, Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 2.

IVAN JAX IN SIN
GOSPOSVETSKA C. 2. - LJUBLJANA
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konštrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Došlo je ravnokar večje število strojev za vsako obrt. Vezenje poučuje brezplačno. Pisalni stroji ADLER Ceniki zastonj in franko. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffenrad.
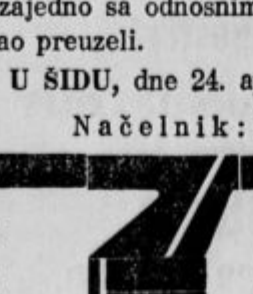

Več masivnih **spalnih oprav** domačega izdelka proda po ugodni ceni: JOS. ANDLOVIC, zaloga pohištva, Komenskega ulica 28. 1596

Tudi Vi se boste prepričali,

da je v Vašo korist, ako naročite najprej bogato ilustrirani katalog tvrdke
H. SUTTNER (imetnik Henri Maire) V LJUBLJANI štev. 2
preden se odločite za nakup. Ta katalog Vam bo svetoval resnično dobre ure special. znamke „IKO" iz lastne tvornice v Švici kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namiz. orodje.
Dalje: Krstne in birman. darila in vso zlatnino in srebrnino; pa tudi porabne predmete, kakor škarje, nože, britve, lasestrižne- in brivske stroje, doze za tobak, svalčice in smodke, steklorezce, prižigalnike, denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki
H. Suttner
lastnik Henri Maire
v Ljubljani 2

Fani Brilly, Ljubljana
Resljeva cesta št. 22
klobučarstvo in slamnikarstvo
Preoblikovanje, nakinčevanje, moderniziranje vsakovrstnih slamnikov in klobukov za dame in gospode. 1521

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug
Ljubljana, Resljeva c. 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Posojilo 100.000 Din
po 8% obrestne mere, proti intabulaciji za dobo štirih let se išče. — Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod: »POSOJILO A. A. 1613«.

Išče se **kinopodjetnik za penzijo »GRINTOVEC«** graščina Preddvor. p. Tupaliče pri Kranju. — Dopisi isiotje. 1486

Klavirje pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. — Največja izbera v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. — Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15.

Državno zdravilišče Rogaška Slatina
Sezija:
MAJ-SEPTEMBER
Zdatni popusti v predin po seziji
Pojasnila daje: Ravnateljstvo zdravilišča

Naznanjam častitim damam, da sem ravnokar dobila veliko novo tovarniško zalogo najnovejših **damskih in dekliških slamnikov,** vrst **Tagal, Pikot** in **Lisere,** ter vabim cenjene dame, da si jih ogledajo.
Najnovejše tovarniške cene. Prosim, ne zamudite ugodne prilike!
Modni salon Alojzija Vivod-Mozetič
Ljubljana, Pred školijo 21, II. nadstr., poleg magistrata.
Sprejemam damske klobuke v popravilo.

Ad št. 27.219/21.

RAZGLAS.

V smislu sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 22. marca 1921 je

vožnja po mestu s težkimi avtomobili, ki imajo železne obroče, sploh prepovedana.

Vožnja s težkimi (tovornimi) avtomobili, tudi če imajo gumijaste obroče, je pa na podlagi sklepa občinskega sveta z dne 6. decembra 1921 prepovedana po sledečih ulicah, cestah in trgih: Stari trg, Sv. Petra cesta, Kolodvorska ulica, Prečna ulica, Frančiškanska ulica, Kolezijska ulica, Križevniška ulica, Šelenburgova ulica, Gradišče, Cegnarjeva ulica, Zalokarjeva ulica, Ravnikarjeva ulica in Samotna ulica. — Prestopki kaznujejo se po določilih cestno-policijskega reda z globo do 2000 K. 1609

MESTNI MAGISTRAT V LJUBLJANI, dne 25. aprila 1922.

Broj 981/1922.

STEČAJ.

UPRAVNA OPĆINA ŠID namerava, da u mesto uvede

električnu razsvetu.

Osim toga bi se iz mesta Šida osvetljivala najbliža mesta, i to: Gibarac, Berkasovo, Tovarnik, Mala Vašica i Adaševci. — Usljed toga pozivaju se svi oni, koji žele, da preuzmu uvedenje i rasvetu ovih mesta, neka DO 20. MAJA 1922 podnesu ovom poglavarstvu svoje pismene ponude, zajedno sa odnosnim proračunima i uvjetima, pod kojima bi ovaj posao preuzeli. 1624

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO U ŠIDU, dne 24. aprila 1922.

Načelnik: Spaić v. r.

Trgovska banka d. d. Ljubljana.

Poziv

k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke, d. d. Ljubljana, je sklenil dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10,000.000·— na K 30,000.000·—

z izdajo

50.000 novih delnic po K 400.— nom. v skupnem znesku 20 milijonov kron pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo á K 400.— nom. po K 480.—, več 5% obresti od nom. 400.— od 1. februarja 1922 do dne plačila.
2. Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.
3. Nedelničarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5% obresti od nom. K 400.— od 1. febr. 1922 do dne plačila.
4. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922. in opremljene s kuponom za leto 1922.
5. Nove delnice se izroče subskribentom tekom leta 1922.
6. Reparticijo delnic, določenih za nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskribcijskem roku.
7. Subskribcija novih delnic se vrši od 3. aprila do 3. maja leta 1922., in sicer: a) pri Trgovski banki d. d. Ljubljana (začasni poslovalnici, Bethovnova ul. št. 10) in njeni podružnici v Mariboru.
   b) pri Kmetski posojilnici ljubljanske okolice, Ljubljana.
8. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridrže in se bo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskribciji.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet Trgovske banke d. d. Ljubljana.

Tehnični oddelek izdeluje stabilne akumulatorske baterije in popravila

TOVARNA **AKKUMULATOR** d. z o. z. v Mariboru d. z o. z.
PISARNA: Marijina ulica 10

Kovinski oddelek izdeluje električne armature kakor tudi navadne pipe

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik Mihael Moškerc v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.